

GYS

~~2023~~

09
TEMMUZ
tarhinde yapılacak
sınava göre

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEMUR

Görevde Yükselme Sınavı

KONU ANLATIMLI

%100 ÖZGÜN

Milli Eğitim Bakanlığı Personeli Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda güncel olarak hazırlanmıştır.

MEB
GÖREVDE YÜKSELME SINAVI
MEMUR
HAZIRLIK KİTABI

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZARLAR

Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir. Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN No/Tarih: 978-625-6440-55-5 \ 23.05.23

Sertifika No: 40447

SAYFA TASARIMI

DATA Dizgi Grafik

KAPAK TASARIMI

Data Grafik Tasarım

BASKI VE CİLT

Data Dijital Matbaacılık

ANKARA

Data Yayınları

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 29 95 - 0 505 925 57 81

Faks: 0312 342 23 58

www.datayayinlari.com

bilgi@datayayinlari.com

ÖN SÖZ

MEB Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği gereğince açık bulunan Memur kadrosu için "Görevde Yükselme Sınavı" düzenli aralıklarla yapılmaktadır.

MEB Personeline yönelik olarak "Görevde Yükselme Sınavı"na kendinizi hazırlayacağınız güncel mevzuat ve akabinde kendinizi soru çözerek değerlendireceğiniz güncel sorulardan oluşan bu kitabımızı hazırlamış bulunmaktayız. Data Yayınları olarak siz değerli adaylar için elinizdeki hazırlık kitabının çok faydalı olacağına inanıyoruz ve yapılacak sınavda başarılar diliyoruz.

Data Yayınları

KİTABA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİN ZİÇİN

datayayinlari@gmail.com

adres ve e-posta ile veya

0 4226 0337 WhatsApp iletişim numaramız

üzerinden iletebilirsiniz.

1. Grup: Memur unvanı için;

SIRA NO	KONULAR	SORU SAYISI
1.	Türkçe dilbilgisi	6
2.	İnsan hakları ve demokrasi	2
3.	Türk idare sistemi	2
4.	Protokol kuralları	2
5.	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	4
6.	Genel kültür	5
7.	T.C. Anayasası (Genel esaslar, Temel ve ödevleri, Devletin Temel Organları)	6
8.	657 sayılı Devlet Memurları Kanunu	6
9.	1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu	6
10.	222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu	4
11.	652 sayılı MEB Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK	1
12.	4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu	3
13.	5442 sayılı İl İdaresi Kanunu	3
14.	Bunlara bağlı mevzuat; MEB Personelin Gör ve Yüks İme, Unvan Değişikliği ve Yer Değişirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmelik MEB Aday M murların Yetiştirilmelerine İlişkin Yönetmelik MEB Öğretmenl in Atama ve Yer Değişirme Yönetmeliği MEB Person lin İz n Yönergesi	10
TOPLAM		60

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1 TÜRKÇE DİL BİLGİSİ	5
TESTLER	
ÜNİTE 2 İNSAN HAKLARI VE DEMOKRASİ	105
TESTLER	
ÜNİTE 3 TÜRK İDARİ YAPISI	131
BÖLÜM 1 İDARE HUKUKU	131
BÖLÜM 2 TÜRKİYE'NİN İDARİ YAPISI	146
TESTLER	
ÜNİTE 4 PROTOKOL KURALLARI	160
TESTLER	
ÜNİTE 5 ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ	181
TESTLER	
ÜNİTE 6 GENEL KÜLTÜR VE GÜNCEL BİLGİLER	244
TESTLER	
ÜNİTE 7 TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI	348
TESTLER	
ÜNİTE 8 657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU	420
TESTLER	
ÜNİTE 9 1739 SAYILI MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU	498
TESTLER	
ÜNİTE 10 222 SAYILI İLKÖĞRETİM VE EĞİTİM KANUNU	514
TESTLER	
ÜNİTE 11 652 NOLU ÖZEL BARINMA HİZMET VEREN KURUMLAR VE BAZI DÜZENLEMELER HAKKINDA KANUN	530
TESTLER	
ÜNİTE 12 4982 SAYILI İLĞİ ERİNME HAKKI KANUNU	538
TESTLER	
ÜNİTE 13 544 SAYILI İL İDARESİ KANUNU	549
TESTLER	
ÜNİTE 14 MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI PERSONELİNİN GÖREVDE YÜKSELME, UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ VE YER DEĞİŞTİRME SURETİYLE ATANMASI HAKKINDA YÖNETMELİK	568
TESTLER	
ÜNİTE 15 MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ADAY MEMURLARININ YETİŞTİRİLMELERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK	581
TESTLER	
ÜNİTE 16 MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETMEN ATAMA VE YER DEĞİŞTİRME YÖNETMELİĞİ	591
TESTLER	
ÜNİTE 17 MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İZİN YÖNERGESİ	619
TESTLER	

TÜRKÇE VE DİL BİLGİSİ

SÖZ DÜZEYİNDE ANLAM

1. ÜNİTE

1. BÖLÜM

Sözcüğün zihinde uyandırdığı izlenime **anlam** denir.

SÖZCÜKTE ANLAM

Gerçek Anlam

Terim Anlam

Mecaz Anlam

📌 Temel Anlam

📌 Yan Anlam

GERÇEK ANLAM

Sözcüğün zihnimizde uyandırdığı ilk anlam gerçek anlamdır. Sözcüğün gerçek anlamı iki şekilde kullanılabilir: temel anlam ve yan anlam.

a. Temel (İlk) Anlam

Sözcüklerin aklımıza gelen ilk anlamıdır. Başka bir deyişle bir sözcüğün sözlükteki ilk anlamıdır. En eski ve yaygın anlam olarak da bilinir.

- ☉ Sıcaktan, bırakın yürümeyi, konuşacak haliniz bile kalmamıştı. (Havadaki yüksek ısı)
- ☉ Bardaktaki suyu niye döktün? (Boşaltmak)

📌 NOT

Bir sözcüğün tek başına iken taşıdığı anlam ile cümledeki anlamı aynı ise o sözcük temel anlamıyla kullanılmış demektir.

- ☉ Martının kanatları ıslaktı.
- ☉ Kör babasına, uzun yıllar baktı.
- ☉ Gençler sahilde ateş yakmışlar.

b. Yan Anlam

Sözcüklerin temel anlamlarıyla ilgilerini devam ettirerek kazanmış olduğu ikincil anlamlardır.

Bir sözcüğün birden fazla yan anlamı olabilir.

- ☉ Uzun uzun çevresindeki insanlara baktı.

Bu cümlede "bakmak" sözcüğü temel anlamda kullanılmıştır.

- ☉ Her yere baktım fakat onu bulamadım.

Bu cümledeki "bakmak" sözcüğü ise yan anlam değeri kazanarak "aramak" anlamında kullanılmıştır.

- ☉ Çocuğun gözleri artık görmüyor.

Bu cümledeki "göz" sözcüğü, "görme organı" anlamındaki temel anlamında kullanılmıştır.

- ☉ Dolaşın gözle tek tek baktı.

Bu cümledeki "göz" sözcüğü ise bölme bölme, sıra sıra oluşu açısından "çekmece" anlamında kullanılmış ve yan anlam kazanmıştır.

📌 NOT

Bir sözcüğün temel anlamı ve yan anlamı gerçek anlam kapsamındadır. Yan anlam temel anlamı dayalı olarak ortaya çıkar. Yani yan anlam kazanan sözcüğün her zaman temel anlamla bağlantısı vardır. Bu bağlantı biçim ya da görev bakımından olabilir.

TERİM ANLAM

Bilim, sanat, spor ya da meslek dallarıyla ilgili özel, sınırlı bir anlamı ve kullanımı olan sözcüklere **terim** denir. Terimler genellikle gerçek anlamda kullanılır. Bir sözcüğün terim anlamı, ait olduğu alanda kullanıldığı an ortaya çıkar.

- ☉ Dünya, Güneş etrafında döner. (astronomi terimi)
- ☉ Bu dairenin alanını hesaplayabilir misin? (geometri terimi)
- ☉ Verilen eylemleri çatisına göre inceleyiniz. (dil bilgisi terimi)

ANLAM ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN CÜMLELER

YAKIN ANLAMLI CÜMLELER

Savunduğu düşünce bakımından aynı doğrultuda olan cümlelerdir. Yakın anlamlı cümlelerde konu ve bakış açısı aynıdır.

- ☉ Sanatçının amacı çevresine ayna tutmak değil, aynaya yansıyanları tekrardan biçimlendirmektir.
- ☉ Sanatçı, gözlem gücünden yararlanırken seçtiği ayrıntıları olduğu gibi değil yeniden kurgulayarak anlatır.

ANLAMCA ÇELİŞEN CÜMLELER

Savunulan düşünce bakımından birbiriyle ters düşen, karşıt yargılar içeren cümlelerdir.

- ☉ Sanatçı içinde bulunduğu toplum sorunlarını, sıkıntılarını esesinde anlatmalıdır.
- ☉ Ancak toplum gerçeklerinden uzaklaşan sanatçı sanattaki yetkinliğe erişebilir.

NEDEN-SONUÇ CÜMLELERİ

Bu ilgi "-den, -diğinden, -diği için, -den dolayı, için, çünkü, ki, diye" sözcük ya da ekleriyle sağlanır.

Neden-sonuç cümlesinin yüklemine "Niçin?" sorusu sorulduğunda cümleden bir cevap alınabiliyorsa cümlede neden-sonuç ilgisi vardır. Böyle cümlelerde genellikle neden önce, sonuç sonra verilir.

- ☉ Derlerine çalışmadığı için sınıfta kaldı.
neden sonuç
- ☉ Gereksiz konuştuğundan komik duruma düştü.
neden sonuç

Neden-sonuç cümleleri aynı zamanda gerekece bildiren cümlelerdir.

AMAÇ-SONUÇ CÜMLELERİ

Bu ilgi "için, -mek üzere, -mek için" ekleri ya da ilgeçleriyle sağlanır.

- ☉ Mutfak giderlerini karşılamak için para ayırdım.
- ☉ Arkadaşını karşılamak üzere gitti.

Cümledek "iç n" söz üğü yerine "amaçla" özcüğü kullanılabiliyorsa o cümle amaç-sonuç cümlesidir; kullanılmıyorsa neden-sonuç cümlesidir.

- ☉ Öğretmen olmak için çok çalışıyor. (amaç-sonuç)
- ☉ Geç kaldığı için sınava giremedi. (neden-sonuç)

NOT

Amaç-sonuç cümlelerinde amaçlanan şeyin gerçekleşip gerçekleşmediği belli değildir. Ancak neden-sonuç cümlelerinde sonuç gerçekleşmiştir.

KOŞUL (ŞART) CÜMLELERİ

Bu ilgi "-se, -erek, -meden, -dikçe, -ince, yalnız, ancak, fakat, ama" ek ya da bağlaçlarıyla sağlanır. Bir durumun gerçekleşmesi için başka bir durum şart koşulur.

- ☉ Güzelliğın on para etmez, bu bendeki aşk olmasa.
- ☉ İnsanlara yardım ederek mutlu olabilirsiniz.
- ☉ Seni çağırmadan yanıma gelme!
- ☉ Konuştukça daha iyi anlaşıyoruz.

6. (I) Anadolu'da yetişen günlük ağacının yaşam alanı iklimin sertleşmesi, taban suyunun azalması, çevre kirliliğinin artması ve benzeri nedenlerle giderek daraldı. (II) Günümüzde yaklaşık 5000 hektarlık bir alanda görülen bu bitki, bitki biliminde "relikt" olarak nitelendiriliyor. (III) "Eskiden kalan" anlamındaki relikt sözcüğü, iklim koşullarının değişmesi üzerine günümüzde zorlukla yaşamını sürdüren bitkiler için kullanılıyor. (IV) Bu bitki aynı zamanda yalnızca ülkemizde yetişiyor yani endemik bir tür. (V) Buna ek olarak bu ağaçtan elde edilen ve tıp, kozmetik alanlarında kullanılan sığla yağı da dünya üzerinde yine yalnızca Türkiye'de üretiliyor. (VI) Bu da Anadolu'daki günlük ağacının değerini artırıyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi kendinden önceki cümlede belirtilenlerin sonucunu içermektedir?

- A) II   B) III   C) IV   D) VI

7. (I) İlkbaharda ada çayı bahçesine dönen Hoyran'da denizi gören bir sanatevi var. (II) Mutfağı, banyosu, kliması, buzdolabı olan elli metre karelik müstakil bir ev; sanatçılarla konaklıyor bu sakin ortamda. (III) Onlar arasında birbirini yakından tanıyan ressamlar, yazarlar var. (IV) Sanateviden, en az bir kitabı yayımlanmış yazarlar ve en az bir kişisel sergi açmış ressamlar yararlanabiliyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde "koşul" söz konusudur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

8. Gezi rehberimiz bize "Bu bir şey değil, siz bir de kaleden görün manzarayı." dedi.

Rehber, bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiştir?

- A) Manzaranın güzelliğine herkesin hayran kaldığını
B) Gidilen her yerin, bir sonrakini görünce unutulacağını
C) Gezide asıl gidilmesi gereken yerlere değil, başka yerlere öncelik verildiğini
D) Sözü edilen yerde daha güzel bir manzara ile karşılaşacaklarını

9. (I) Geri dönüştürülmüş malzemelerle yapılan "Plastiki" adlı yelkenli tekne, 20 Mart 2010'da yüz gün sürecek yolculuğuna başladı. (II) San Francisco'dan hareket eden Plastiki'nin yolculuğu Sydney'de sona erecek. (III) Yolculuk sırasında güzergâh üzerindeki Kuzey Pasifik Girdabı'nda toplanmış büyük çöp yığınının örnekler alınması, aynı zamanda teknenin yapımında kullanılan malzemelerin dayanıklılığının da test edilmesi planlanıyor. (IV) Küçük yelkenli Plastiki'nin geri dönüştürülmüş alüminyum su borularından yapılmış iki direği var.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde "amaç" söz konusudur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

10. (I) Kars, tarih öncesi çağlardan günümüze dek çeşitli uygulamaların yaşam alanı olmuş. (II) Her dönemde de bölgenin cazibe merkezi olmayı başarmış. (III) Karadeniz üzerinden Tuna ve Volga nehirlerine bağlanıp Avrupa'nın içlerine uzanan tarihî ticaret yolları Kars'ta kesişmiş. (IV) Ticaret yollarının zamanla yön değiştirmesi, savaşlar ve göçler, hareketli, parlak günlerinin geride kalmasına yol açmış. (V) Artık kentin tarihî zenginliklerine ve muhteşem doğasına, etkin ve uzun soluklu tanıtımlarla dikkat çekmenin zamanı gelmiştir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde kişisel görüşe yer verilmiştir?

- A) I ve III   B) I ve V
C) II ve III   D) III ve IV

11. Hâlâ düşünüyorum orayı neden bu kadar sevdiğimi. (I) Bence bu bölge keşfedilmemiş bir mücevher, burada yemekler tahmin edemeyeceğiniz kadar lezzetli ve ucuz. (II) Zengin tarihsel ve kültürel miras kendini her yerde gösteriyor. (III) Çirkin yapılaşma hiç yok, doğa çok güzel ama üzülmeyeceklerim, iklimi konusunda kesin bir şey söyleyemem. (IV) Çünkü burası yağışlı bir bölge.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde nesnellik söz konusudur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

PARAGRAF BİLGİSİ

3. BÖLÜM

PARAGRAF

Paragraf; bir düşünceyle ilgili cümleler topluluğu, bir ana düşünceyi açıklayan cümleler kümesi, bir düşünce birimi olarak da tanımlanabilir. İyi ve sağlam kurulmuş her paragraf şu özellikleri taşımaktadır:

- ☉ Paragrafı oluşturan cümleler dil, düşünce ve anlatım özelliği yönüyle birbirine bağlı olmalıdır.
- ☉ Paragrafı oluşturan cümleler belli bir düşünceyi (ana düşünceyi) dile getirmelidir.
- ☉ Paragrafın her cümlesi bir zincirin halkaları gibi dil ve düşünce yönünden birbirine bağlı olmalı; paragrafta, paragrafın konusu ve düşüncesiyle uyumsuz bir cümle yer almamalıdır.

PARAGRAFTA KONU

Paragrafta üzerinde durulan, hakkında söz söylenen düşünce, olay ya da duruma **konu** denir.

Bir paragrafın konusunu bulabilmek için yazıda “Ne üzerinde duruluyor?”, “Ne hakkında söz söyleniyor?” sorularına yanıt bulmamız gerekir.

PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE

Ana düşünce, parçada asıl vurgulanmak istenen, konuyla ilgili olarak okuyucuya kavratılmaya çalışılan düşüncedir. Bir başka söyleyişle yazarı yazı yazmaya iten amaçtır.

Ana Düşünce Nasıl Belirlenir?

Parça okunduktan sonra, “Bu parçada yazarın asıl anlatmak istediği nedir?” sorusuna doğru bir cevap alınırsa ana düşünce belirlenmiş olur.

NOT

Ana düşünce, paragrafın başında olabileceği gibi ortasında ya da sonunda da olabilir. Kimi durumlarda ana düşünce açıkça belirtilmez, bütün paragrafta sindirilir.

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCELER

Bir paragrafta konuyu aç klamaya ve ana düşünceyi buldurmaya yarayan cümlelere **yardımcı (yan) düşünceler** denir.

Her paragrafta bir ana düşünce olmasına rağmen birden çok yardımcı düşünce vardır. Parça eksik ve yanlış anlaşılırsa ana düşünce ile yardımcı düşünceler birbirine karıştırılır. Parçada asıl anlatılmak (vurgulanmak) istenen ana düşünce; okuru ana düşünceye götüren, okura bu konuda kılavuzluk eden düşünceler ise yardımcı düşüncelerdir.

Yardımcı düşünceler paragrafta tanımlama, örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme teknikleriyle dile getirilebilir. Bütün bunlar ana düşünceyi ortaya koymak amacıyla yöneliktir.

Yardımcı Düşüncelerin Belirlenmesi

Ana düşünceyi kavramanın ikinci aşaması yardımcı düşünceleri belirlemektir. Bunun için “Yazar konunun açıklamasını yaparken hangi ayrıntılardan yararlanıyor?” sorusuna cevap bulmak gerekir. Bu soruya verilen karşılıklar yardımcı düşünceleri verir.

PARAGRAFIN YAPISI

Paragraf, biçimsel yönden cümleler topluluğudur. Paragrafı oluşturan cümleler anlam ve

YAZIM KURALLARI

4. BÖLÜM

EKLERİN VE BAĞLAÇLARIN YAZIMI

-KEN EKİNİN YAZIMI

Büyük ünlü uyumuna uymayan bu ek in aslı "iken"dir. Getirildiği sözcüğün son sesi ne olursa olsun ince yazılır:

☉ okur-ken, yazar-ken, gelir-ken, söyler-ken...

İstenildiği takdirde "iken" olarak ayrı da yazılabilir:

☉ okur iken, yazar iken, gelir iken, söyler iken...

NOT

İken ünlüyle biten kelimelere ek olarak getirildiğinde başındaki "i" ünlüsü düşer ve araya "y" ünsüzü girer:

☉ okulday-ken (okulda iken)

☉ yolday -ken (yolda iken)

"Kİ"İNİN YAZIMI

Türkçede kullanılan üç farklı "ki" vardır.

Sıfat yapan "-ki":

Eklendiği sözcüğe bitişik yazılır. Eklendiği sözcüğe aitlik anlamı katar. Cümleden çıkarıldığında anlam bozulur. Ek halindedir.

☉ Alt satırda ki cümleler oldukça güzel.

☉ Evde ki çiçekleri sulamalısın.

İlgi zamiri olan "-ki":

Ek halindedir. Sözcüğe bitişik yazılır. Daima bir ismin yerini tutar ve cümleden çıkarılırsa anlam bozulur.

☉ Benim kalemim bozuk, senin ki sağlam. (senin kalemin)

☉ Sınıfta kiler beni beklesinler. (öğrenciler)

Bağlaç olan "ki"

Sözcük gruplarını ya da cümleleri anlam ilgisıyla birbirine bağlayan "ki" bağlacı her zaman ayrı yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlelerin anlamı bozulmaz. Yüklemden ve çekimli fiillerden sonra gelen "ki"ler daima bağlaçtır.

☉ Türk dili dillerin en zenginlerindedir, yeter ki bu dil şuurla işlensin.

☉ Hava o kadar güzel ki kendimi kağa attım.

NOT

Dilimizde bazı sözcüklerde kullanılan "ki"ler söz ük k lıplaşmış olduğundan sözcükte ayrı yazılmaz. (sanki, oysaki, belki, meğer, hâlbuki, çünkü, mademki)

☉ Kim bilir bel ki yarın bel ki yarından da yakın.

☉ Oysa ki adam hiç katil birine benzemiyordu.

Kişi ve işaret zamirlerinden sonra gelen "ki" de bağlaç olup ayrı yazılır:

☉ Bizler ki o Fatih'in evlatlarıyız.

☉ Vaziyet o ki bu iş olmayacak.

"ki" bağlacı şüphe ve pekiştirme göreviyle de kullanılabilir:

☉ Çağırırsam, benimle gelir mi ki?

NOT

"ki"den sonra "-ler" ekini getirdiğimizde anlamlı bir sözcük oluşuyorsa "ki" bitişik yazılır ve ektir. Eğer "ki"den sonra "-ler" ekini getirdiğimizde anlamlı bir sözcük oluşmuyorsa "ki" bağlaçtır ve ayrı yazılır.

☉ Bu bahçedeki (bahçedekiler) ağaçlar ne zaman meyve verecek. (ek)

☉ Neşeli olun ki (olunkiler) genç kalasınız. (bağlaç)

5. BÖLÜM

NOKTALAMA İŞARETLERİ

NOKTA (.)

Anlamca tamamlanmış cümlelerin sonuna konur:

- ☑ Kapının eşiğinde biraz durarak etrafı dinledim.
- ☑ Türkiye, sorunlar içinde debelenip duruyor.

NOT

Cümle tırnak ya da parantez içine alınmış ifadelerle bitiyorsa bu durumda nokta, tırnak ya da parantez işaretinden sonra konur.

- ☑ Dil bilgisinin bölümlerinden biri de sentakstir (cümle bilgisi).
- ☑ Kemal Tahir'in senaryolarından bazıları film haline de getirildi (Haremde Dört Kadın, Yürün Bizimdir, Namusum İçin).

Kısaltmaların sonuna nokta konur:

- ☑ Dr. (doktor) bkz. (bakınız); Alb. (Albay)
- ☑ Pr. f. (pofe ö); vb. (ve benzerleri); sf. (sıfat)

NOT

Büyük harf kullanılarak yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmamaktadır:

- ☑ TDK (Türk Dil Kurumu)
- ☑ ABD (Amerika Birleşik Devletleri)

Ancak gelenekleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmaları bu kuralın dışındadır.

Sayılaradan sonra sıra bildirmek amacıyla nokta kullanılır:

- ☑ Yazarın son çıkardığı romanı 5. baskısını tamamladı.
- ☑ Evliliklerinin 2. yıl dönümünü hep beraber kutladık.

NOT

Burada kullanılan nokta "-inci" takısı yerine geçmektedir. Bu yüzden noktadan sonra tekrar "-inci" takısını yazmak yazım yanlışına neden olur.

- ☑ Sınıfta 2.inci sırada oturuyor. (yanlış)
- ☑ Sınıfta 2.'inci sırada oturuyor. (yanlış)

NOT

Cadde, sokak ve ev numaralarından sonra nokta işareti mutlaka kullanılmamalıdır. Nokta kullanılmadığı takdirde aşağıdaki örneklerde olduğu gibi dört tane cadde, yetmiş iki tane sokak anlamı çıkabilir.

- ☑ 4 cadde (Yanlış)
- ☑ 4. cadde (Doğru)
- ☑ 72 Sokak (Yanlış)
- ☑ 72. Sokak (Doğru)

Tarihlerin yazılışında saat, gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için nokta kullanılır:

- ☑ Tören saat 13.00'te başladı.
- ☑ Bu kitap 31.01.2019 tarihinde baskıya hazırlanacak.

NOT

Tarihlerde ay adları yazı ile yazılırsa ay adlarından önce veya sonra nokta kullanılmaz:

- ☑ 1 Kasım 1922'de TBMM tarafından saltanat kaldırılmıştır.
- ☑ Atatürk, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesini, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkarak başlatmıştır.

4. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonuna soru işareti (?) getirilmelidir?

- A) Bu konudaki kararı ne olacak, bilmiyorum
 B) İşin sonu nereye varacak, hep birlikte göreceğiz
 C) Beni gördü mü koşa koşa yanıma gelirdi
 D) Bunları yapması için ona kim yetki vermişti

5. Kimi kentler tarihin gölgesinde kalmış (I) adını unutturmuştur. Kimileri öyküler anlatır (II) kimileriye yalnızca dinler. Sözün kıyası her kent (III) kişiliği olan her kent (IV) yüzlerce hatta binlerce yıldan beri tarih denen eleği sallaya sallaya oluşmuştur.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerin hangisine virgül (,) konması yanlış olur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

6. Kentin "Buğday Pazarı" denilen meydanında sıra sıra dükkânlar (I) Dükkânların önüne sıralanmış çuvallarda buğday, ulgu, baharat (II) Değişik boydaki torbalarla da ih lamur, papatya, çörekotu, pulbiber, a açayı (III) İçindekilerin görünmesi için torbaların ağızları yarıısına kadar kırılmış (IV) Bu ilgi çeken görüntüyü t mam ayan telaşlı bir kalabalık...

Bu parçadaki numaralanmış yerlerin hangisine ne ötekilerden farklı bir noktalama işareti konmalıdır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

7. Bildiğiniz her şeyin yanlış olduğunu farz edin (I) Örneğin dokunduğunuz maddelerle ilgili edindiğiniz bilgiler yanlış (II) Duyularınız, tepkileriniz, başınıza gelenler, istekleriniz, beklentileriniz, diğer canlılara bakışınız (III) Hatta tüm ön yargılarınız ve beğenileriniz de (IV) Her şey yalnızca büyük bir illüzyondan ibaret (V) Böyle bir durumu kaldıramaz mıydınız (VI)

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangilerine üç nokta (...) getirilmelidir?

- A) I ve II   B) III ve V
 C) III ve IV   D) IV ve VI

8. Müzik ( ) sanatların en zevklisidir ama bir şey öğretmez ( ) Buna karşılık şiir ( ) hem ruhun gıdası hem de iyi bir öğretmendir.

Yukarıdaki cümlede parantezlerle boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (,) (,) (,)   B) (;) (,) (,)
 C) (,) (;) (;)   D) (,) (,) (;)

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç ( ) işareti, öbürlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) İkilimler; bir sözcüğün yineleme (tekrarlanması), anlamların yakınlıkla karşıt olan sözcükle yan yana kullanılmasıyla oluşturulur.
 B) Ataç'ın düz azı türle i (roman, öykü, drama) üstüne oldukça ilginç görüşleri ard.
 C) Vaylıkları niteleyen ya da belirten sözcüklere sıfat (ön ad) denir.
 D) Eleştirilerini nesnel (objektif) olmayan nedenlere bağlaması, onu başarısız kılıyordu.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme (/) işaretinin kullanımı yanlıştır?

- A) Onlar da biz de bir daha Side'ye gitmedik.
 B) Erzincan'lı bir arkadaşına yardım etmiş.
 C) TRT'nin yeni vericisi bugün hizmete giriyor.
 D) Bize neden Antalya'nın haritasını göndermiş?

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tırnak (" ") gereksiz kullanılmıştır?

- A) Yarınki seminerde "Çevre Sorunları" konusu ile ilgili bir sunum yapılacaktır.
 B) "Hayata Dair" programı geçen gün bitti.
 C) Bağlaç olan "de" daima ayrı yazılır.
 D) Bana "neden" böyle kıydın?

ANLATIM BOZUKLUKLARI

6. BÖLÜM

Anlatım bozuklukları değişik nedenlerden kaynaklanabilir. Bu tür yanlışlıkları şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

ANLAM İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

- ☉ Sözcüklerin Birbirleriyle Karıştırılması
- ☉ Sözcüklerin Yanlış Anlamda Kullanılması
- ☉ Anlamca Çelişen Sözcüklerin Kullanılması
- ☉ Gereksiz Sözcük Kullanımı
- ☉ Sözcüklerin Yanlış Yerde Kullanılması
- ☉ Mantık ve Sıralama Hataları
- ☉ Deyim ve Atasözü Yanlışları
- ☉ Anlam Belirsizliği

YAPI İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

- ☉ Gereksiz E Kullanımı
- ☉ Tamlama Yanlışlıkları
- ☉ Eklerin Yanlış Yerde Kullanılması
- ☉ Noktalama İşaretlerinin Yerde Kullanılmaması
- ☉ Yükleme Eksikliği
- ☉ Özne Eksikliği
- ☉ Özne-Yüklem Uyumsuzluğu
- ☉ Nesne Eksikliği
- ☉ Dolaylı Tümlenç Eksikliği
- ☉ Zarf Tümlenç Eksikliği
- ☉ Ek Fiil Eksikliği
- ☉ Zamirlerin Belirsizliği

Duruluk

Bir cümlede gereksiz sözcük ve eklerin kullanılmamasıdır. Duruluk, iletilmek istenen düşüncenin doğrudan doğruya aktarılmasını gerektirir. Duru anlatıma sahip bir cümleden herhangi bir sözcüğün çıkarılması anlamı bozar.

- ☉ Problemi çözebilecek alternatif seçenekler sunuldu. (Y)
- ☉ Problemi çözebilecek seçen kl sunu du. (D)

Açıklık

Bir cümlede anlatılmak istenen düşünceyi, teeddüt ve karışıklığa meydan vermeyecek şekilde tam olarak dile getirmesidir.

- ☉ Her sınıfta kalan öğrenci başarısız öğrenci değildir. (Y)
- ☉ Sınıfta kalan her öğrenci başarısız öğrenci değildir. (D)

ANLAM İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

SÖZCÜKLERİN BİRBİRLERİYLE KARIŞTIRILMASI

Türkçede bazı sözcükler ses yönünden birbirine benzemekte, birbirini çağrıştırmaktadır. Anlamları ayrı olan bu sözcükler ya aynı kökten çıkmışlardır ya da anlam alanları ayrıdır. Birbirlerini andıran bu sözcüklerin çoğu kez aynı anlama geldiği sanılır. Bu gibi sözcükler arasındaki anlam ayrılığına dikkat etmemek, anlatım bozukluğuna yol açar.

- ☉ Başarısızlık yalnızca bu öğrencilere özel bir durum değildir. (Y)
- ☉ Başarısızlık yalnızca bu öğrencilere özü bir durum değildir. (D)

SÖZCÜK TÜRLERİ

7. BÖLÜM

ADLAR (İSİMLER)

Canlı ve cansız, görünen ve görünmeyen varlıkları, kavramları simgeleyen sözcüklere **ad (isim)** denir. Adları çeşitli gruplar halinde inceleyebiliriz:

Varlıklara Verilişlerine Göre Adlar

a. Cins Adlar: Aynı türden olan, benzeri bulunan varlıkları karşılayan adlardır.

⊙ elma, kalem, çocuk, masa, ağaç...

b. Özel Adlar: Tek olan, benzeri bulunmayan varlıkları karşılayan adlardır. Özel ad kapsamına giren sözcükler aşağıdaki tabloda sınıflandırılmıştır.

Yer adları	İstanbul, Kütahya, Van...
Kişi adları	Ahmet, Selin, Hasa
Ülke adları	Danimarka, İran, Suriye...
Kitap, dergi, gazete adlar	Yabancı, Simyacı, Türk Dili...
Kurum, kuruluş adları	Maliye Bakanlığı, İstanbul Valiliği, Atatürk İlkokulu...
Dil adları	Türkçe, Farsça, İngilizce...
Din, mezhep adları	İslamiyet, Mecusilik, Hristiyanlık...
Hayvanlara verilen adlar	Boncuk, Tekir, Pamuk...

Varlıkların Sayısına Göre Adlar

a. Tekil Adlar: Sayıca tek bir varlığı karşılayan adlardır.

⊙ Kalem, yol, ev, dede, roman....

b. Çoğul Adlar: Sayıca birden çok varlığı karşılayan adlardır. Adlara "-ler/lar" eki getirilerek yapılır:

⊙ Kalemler, yollar, evler, dedeler, romanlar...

c. Topluluk Adları: Çoğul eki almadan birçok varlığı karşılayan adlardır.

⊙ Toplum, halk, millet, ordu, bölük, sürü...

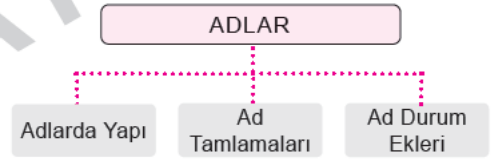
Varlıkların Oluşumuna Göre Adlar

a. Somut Adlar: Duyu organlarıyla algılanabilen varlıkları karşılayan adlardır.

⊙ Gazete, mavi, soğuk, ses, ha a, rü gâr

b. Soyut Adlar: Duyu organlarıyla algılanamayan, akıl ve duygu yoluyla idrak edilen varlıkları ya da kavramları karşılayan adlardır.

⊙ S vğ ne ret, ya, umut, melek, kin...

ADLARDA YAPI

1. Basit Adlar: Herhangi bir yapım eki almamış adlardır. Bir adın çekim eki alması, onun basit olmasını engellemez. Çekim ekleri diğer sözcüklerin de yapısını etkilemez.

⊙ Ayak, tavuk, ağaç, elma, çocuk, yollar, duvardan, insanda, kedilere...

2. Türemiş Adlar: Bir yapım eki yardımıyla bir ad veya eylem kökünden türetilen yeni adlara **türemiş ad** denir.

⊙ Işıklı, gözlük, kokusuz, başlık, kocaman, yolcu... (addan türeyen adlar)

⊙ Yazıcı, durak, istek, yürüyüş, bakım, alıntı, kazı... (eylemden türeyen adlar)

SESLERİN SINIFLANDIRILMASI

Bir dilde bulunan sesler, o dilin ses dağarcığını oluşturur. Türkçenin ses dağarcığını da 29 ses oluşturur. Bu sesler, “ünlüler” ve “ünsüzler” olmak üzere ikiye ayrılır.

ÜNLÜLER

Ağzın açık durumunda (yani ses yolu açıkken), hiçbir engelle karşılaşmadan çıkan seslerdir. Tek başlarına ve uzun ünlü gibi (iki ünlü değerinde) telâffuz edilir. Türkçede 8 tane ünlü vardır. Bu ünlülerin ses özellikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

	Düz		Yuvarlak	
	Geniş	Dar	Geniş	Dar
Kalın	a	ı	o	u
İnce	e	i	ö	ü

Ünlülerin kullanımıyla ilgili bazı kurallar:

- ☉ Türkçede iki ünlü yan yana bulunmaz. İki ünlünün yan yana olduğu kelimeler kesinlikle Türkçe değildir.
- ☉ saat, kanaat, şecaat, maarif, aile, kaide, mail, miat, dair, Siirt, fiil...
- ☉ Kökeni Türkçe olan kelimelerde uzun ünlü yoktur. Uzun ünlü, Arapça ve Farsçadan dilimize yerleşmiştir.
- ☉ şâir, numûne, îman (şâ:ir, numu:ne, i:man)

ÜNLÜLERLE İLGİLİ SES UYUMLARI

Ünlülerin düzlük-yuvarlaklık, kalınlık-incelik ve darlık-genişlik özellikleri iki ses uyumunda karşımıza çıkar.

BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU

- ☉ Kalınlık-incelik uyumu da denir.
- ☉ Bu kurala göre Türkçe bir kelimenin ünlülerinin tamamı ya kalın ya da ince olmalıdır.
- ☉ sevmek, ince, denizden, kelebekler, göstermelik...
- ☉ satılık, kalın, oyun, uçurtma, aşağı soylar...

Büyük Ünlü Uyumunu Bozan Ekler

-yor (şimdiki zaman eki) geliyor, biliyor, istiyor, gizli r

-ke (zarf-fiil eki): alırken, koşarken, bakarken

-leyin (isimden zarf yapan ek): sabahleyin, akşamleyin...

-(i)mtirak (sıfattan sıfat yapan ek): yeşilimtirak, mavimtirak, ekşimtirak...

-ki (ilgi zamiri ve sıfat yapan ek): onunki, yuvarkıdaki, akşamki...

-daş (isimden isim yapan ek): meslektaş, ülküdaş...

-gil (aile bildirir): halamgil, dayımgil, baklagiller...

NOT

Bu eklerle yapılan bütün kelimeler büyük ünlü uyumuna aykırıdır denemez. Öyleyse bu eklerin ünlülerinin her zaman aynı özellikte (kalın veya ince) olduğunu, bu yüzden bazı kelimelerde uyuma girmediklerini söyleyebiliriz:

- ☉ gelirken, sarımtırak, seninki, arkadaş, eniştemgil...

Bir duyguyu, düşüncüyü, isteği, haberi, durumu, olayı ifade etmek için kurulan ve kendi içinde anlam ve yargı bütünlüğü olan sözcüğe veya söz dizisine **cümle** denir.

CÜMLENİN ÖGELERİ

TEMEL ÖGELER

YÜKLEM

İş, kılış, oluş, hareket, durum bildiren; haber veren; cümleyi bir yargıya bağlayan çekimli ögedir.

- ☉ Birkaç gün sonra İstanbul'a gidecek.
- ☉ Şehri bu hâle getiren çevre kirliliğidir.
- ☉ Bu sabah gökyüzü masmaviydi.

Yüklemin Özellikleri

Cümlenin temel ögesidir. Cümle, yargı bildiren bir söz grubu, yüklemde yargıyı üstlenen öge olduğuna göre yüklemsiz bir cümle olamaz.

Yüklem çekimli bir ad ya da eylemden oluşabilir.

- ☉ Bir i te iki cambaz oynamaz.
- ☉ Pervin benden daha güzeldir.

Yüklem, tek kelimedenden oluşabildiği gibi kelime grubundan da oluşabilir.

- ☉ Yaşlılara saygı, toplumun geçmişine olan saygısını gösterir.
- ☉ Kapının önünde oturan yaşlı adam babamın eski şoförüydü.

Çekimli bir isim ya da fiil tek başınayken bile yüklem olabilir.

- ☉ Öğretmenim.
- ☉ Okuduk.
- ☉ Maviydi.

Bir cümlede birden fazla yüklem olabilir.

- ☉ “Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı; Bir dakika araba yerinde durakladı.”
- ☉ “Yol onun, varlık onun, Gerisi hep angarya.”

Yüklemi söylenmeyen cümlelere **eksiltili (kesik) cümle** denir. Yüklem söylenmemiş olması cümlenin anlamında eksiklik meydana getirmez. Dinleyici ya da okuyucu cümlenin söylenmemiş kısmını ya endisi amamlar ya da bu kısım zaten bilinme tedir.

- ☉ Kır atın yanında ura ya huyundan ya suyund n... (alır)
- ☉ A veren candan, çok veren maldan... (verir)

Bazı eksiltili cümleler, önceki cümlenin yardımıyla tamamlanır.

- ☉ Buralarda hiç yol yoktur. Hatta keçi yolu bile... (yoktur)
- ☉ – Nerede çalışıyorsun?
– Türk Dil Kurumunda. (çalışıyorum)

ÖZNE

Yüklemde bildirilen işi, oluşu, hareketi, durumu, kılışı yerine getiren; hakkında bilgi ve haber verilen ögedir. Yani yapılanı veya olanı karşılayan unsurdur.

- ☉ Ben bu mahalleden taşındım.
- ☉ Koca bir ağaç devrilmişti.

Öznenin Özellikleri

Özne, yüklem sorulan “Ne?, Kim?” sorularının cevabıdır.

- ☉ Kimsesiz çocuklar yine yolculuğa başladı.
Kim başladı?
- ☉ Kitaplar raflara özensizce dizilmişti.
Ne dizilmişti? / Dizilen ne?

SÖZCÜKTE YAPI KÖK

Bir sözcüğün, anlamlı en küçük parçasına **kök** denir. Türkçe sözcüklerin, bilhassa fiillerin kökleri genellikle tek hecedir. Kökler yapı ve kullanım özellikleri bakımından iki farklı türde oluşmuştur. Bunlar ad ve eylem kökleridir.

AD KÖKLERİ

Tabiatta gördüğümüz, tanıdığımız, varlığından haberdar olduğumuz maddî ve manevî bütün varlıklar birer sözcük ile adlandırılmıştır. Bir varlığı belirten tüm sözcüklere **ad**, bu adların köklerine de "**ad kökü**" denir. Eylem kökü dışındaki tüm sözcük kökleri (sıfat, zamir, edat, bağlaç, yansıma, ünlem) ad kökü olarak kabul edilir.

- ☉ Ev, kitap, hayal, ağaç, iş, yağmur, at, ş, in, san, sabır, rüya, kötü, es, arı, güm, pat ...

EYLEM KÖKLERİ

İş, oluş, kılış a da hareket bildiren sözcüklerin (fiillrin) e a mamış biçimine **eylem kökü** denir. Eylem er, kök itibariyle hareket belirten sözlerdir. Eylem kökleri yazıda gösterilirken kök sonuna "-mek" mastarını temsil eden "-" işareti konulur.

- ☉ Bak- (bakmak), sus- (susmak), tat- (tatmak), düş- (düşmek), söyle- (söylemek), gez- (gezmek) ...

EK

Sözcüğün yapısına sonradan katılan, tek başına anlamı olmayan, sözcüğe eklendiğinde ona çeşitli anlamlar ve görevler kazandıran unsurlara **ek** denir. Eklerin başlıca özellikleri ve görevleri şunlardır:

- ☉ Sözcüğün görevli parçacıklarıdır.
- ☉ Tek başına kullanılmaz ve bir anlam taşımaz.

- ☉ Çoğu tek hecedir (Bazıları iki ekin birleşmesiyle oluşmuştur).
- ☉ Köke uyan unsurlar olduğundan, kökteki ünlünün düzlük, yuvarlaklık, incelik ve kalınlığına göre farklı biçimlere girerler. "Etlî, tatlı, süslü, toplu" örneklerindeki "-lî" eki gibi.
- ☉ Gördükleri vazife itibariyle yapım v çekim eki olmak üzere iki gruba ayrılır.

YAPIM EKLERİ

Yapım ekleri, kök ve gövdelerine gelecek dilin a lam alan nı enişleten, onu zenginleştiren yeni sözcüklerin türetilmesine yarayan eklerdir. Türe me, dilin kanunlarına göre gerçek ştirilir. Yapım eklerinin türetme dışında sözcüğe kattığı bazı anlam incelikleri olduğu için her ek, aynı türden bütün sözcüklere getirilemez. Yapım eklerinin dört farklı işlevi vardır.

a. Addan Ad Türeten Ekler

Ad görevinde kullanılan bir sözcüğe eklenerek farklı anlamlar taşıyan yeni adları türetmeye yarayan eklerdir.

- ☉ Kalemlik, ormanlık, kıymetli, gizli, tutarsız, kimsesiz, yolcu, sütçü, yalancı, adacık, Türkçe, sertçe, oyuncak, yavrucak, arkadaş, vatandaş, otçul, insancıl, sayısal, anıtsal, kötümser, yerel, kültürel, Türkmen, kocaman, gürültü, zırlıtlı, güncel, kılcal...

b. Addan Eylem Türeten Ekler

Ad kök ve gövdelerine eklenerek onlardan iş veya hareket adı yapan eklerdir. Bu ekleri alan sözcükler çekime hazır eylem haline gelir.

- ☉ başla-, azal-, çoğal-, düzel-, sivril-, alça(k)l-, yaşa-, türe-, kana-, gecik-, acık-, gözük-, birik-, fişkir-, haykır, duyumsa-, susa-, taşla-, gürleş-, irileş-, yüzleş-, ağar-, kar(a)ar-, morar-, yeş(il)er-...

Belirtme Durumu	-i	Okulu, bahçeyi, babamı, sözlüğü
Yönelme Durumu	-e	Okula, öğrenciye, kaleme, duvarlara
Bulunma Durumu	-de	Okulda, kitapta, evimizde, sokakta
Ayrılma Durumu	-den	Okuldan, Yusuf'tan, çiçekten, günlerden
Vasıta Durumu	-le	Annemle, arabayla, yazıyla, önemle
Eşitlik Hâli	-ce	Büyükçe, dostça, iyice, yavaşça

b. Eylem Çekim Ekleri

Eylem çekim ekleri eylemleri belli bir şekle, duruma sokan, hareketin kime ait olduğunu, ne zaman meydana geldiğini ifade eden eklerdir. Eylem çekiminde kullanılan ekler kip ve kişi ekleridir. Bir çekimli eylemde yapı unsurlarının diziliş sırası şöyledir.

<u>Eylem</u>	+	<u>kip eki</u>	+	<u>kişi eki</u>
bil	+	di	+	m
gör	+	meli	+	sin

Kişi Ekleri: Eylemin bildirici iş ya da hareketin hangi şahıs tarafından yapıldığını gösteren eklerdir. Türkçede kişi ekleri üçü tekil, üçü çoğul olmak üzere altı farklı çekimde görülür. Kişi ekleri eylem çekiminde kip eklerinden sonra gelir ve kendilerinden önce gelen kip eklerinin türüne göre farklılaşabilir. Bu nedenle kişi eklerini de kip ekleriyle birlikte görmemiz daha uygun olacaktır.

Kip Ekleri: Türkçede eylemler kullanılış sahasına çıkmak ve şahıslara bağlanmak için iki kalıba girer. Bunlardan biri bildirme (haber), diğeri tasarlama (dilek) kalıbıdır.

Haber (Bildirme) Kipleri

Bu kalıplara dil bilgisinde "kip" adı verilmiştir. Haber kipleri beş farklı zamanı ifade eder.

Şimdiki Zaman Kipi (-yor, -mekte, -mede)

☉ geliyorum, geliyorsun, geliyor, geliyoruz, geliyorsunuz, geliyorlar, gelmekteyim, gelmektesiniz

Görülen Geçmiş Zaman Kipi (-di)

☉ geldim, geldin, geldi, geldik, geldiniz, geldiler

Öğrenilen Geçmiş Zaman Kipi (-miş)

☉ gelmişim, gelmişsin, gelmiş, gelmişiz, gelmişsiniz, gelmişler

Gelecek Zaman Kipi (-ecek)

☉ geleceğim, geleceksin, gelecek, geleceğiz, geleceksiniz, gelecekler

Geniş Zaman Kipi (-r, -ir, -er)

☉ gelirim, gelirsin, gelir, geliriz, gelirsiniz, gelirler

Tasarlama (Dilek) Kipleri

Eylem kök veya gövdesine dilek-şart, ereklilik, istek ve emir anlamı katan eklerle n g tirilmesiyle oluşturulur.

Dilek-Şart Kipi (-se)

☉ gelsem, gelsen, gelse, gelsek, gelseniz, gelseler

Gelecek Zaman Kipi (-e)

☉ gleyim, gelesin, gele, gelelim, gelesiniz, geleseler

Gerekliklik Kipi (-meli)

☉ gelmeliyim, gelmelisin, gelmeli gelmeliyiz, gelmelisiniz, gelmeliler

Emir Kipi

☉ gel, gelsin geliniz, gelsinler

EKLERİN GÖREV DAĞILIM TABLOSU

Yapım ekleri	Çekim ekleri
<ul style="list-style-type: none"> Addan ad türetenler Addan eylem türetenler Eylemden eylem türetenler Eylemden ad türetenler 	<ul style="list-style-type: none"> Ad çekim ekleri <ul style="list-style-type: none"> Çokluk eki İyelik eki Tamlama eki Ad durum ekleri Eylem çekim ekleri <ul style="list-style-type: none"> Kişi ekleri Kip ekleri <ul style="list-style-type: none"> → Haber kipleri → Dilek kipleri

İNSAN HAKLARI VE DEMOKRASİ

2. ÜNİTE

A. İNSAN HAKLARI

İNSAN HAKLARI KAVRAMI

İnsan hakları, insanın yalnızca insan olması nedeniyle sahip olduğu ve insanın tüm yönleriyle (fiziksel, biyolojik, kişisel, kültürel vb.) değerini ve onurunu korumayı amaçlayan evrensel ilke ve kurallar bütünüdür. Diğer bir ifadeyle insanın dil, din, ırk, cinsiyet, sosyal statü, yetenek gibi farklılıkları dikkate alınmaksızın, sırf insan olduğu için doğuştan sahip olduğu haklardır.

İNSAN HAKLARININ TEMEL ÖZELLİKLERİ

- İnsan hakları, tüm insanların eşit bir biçimde sonsuza kadar sahip oldukları haklardır.
- İnsan hakları evrenseldir. Dünyanın neresinde olursa olsun tüm insanlar için geçerlidir. İnsan bir ülkenin vatandaşı olduğu için değil, insanlık ailesinin bir parçası olduğu için bu haklara sahiptir.
- İnsan hakları geri alınamaz ve bir başkasına devredilemez. İnsan olma durumu sona eremeyeceğin göre insan hakları da ortadan kaldırılamaz.
- İnsan hakları bölünemez haklardır. Hiç kimsenin hiçbir hakkı, hiçbir gerekçeyle elinden alınamaz.
- İnsan hakları birbirleriyle ilişkili ve birbirine bağlantılıdır. İnsan hakları hep birlikte birbirini tamamlayan bir çerçeve oluşturur. Örneğin karar alma süreçlerine katılma hakkı, kendini ifade etme, örgütlenme, öğrenme ve yaşamın temel gereksinimlerini isteme haklarıyla yakından ilişkilidir.
- İnsan hakları, insanın onuruyla yaşaması için gerekli tüm özellikleri ortaya koyar. Herhangi bir insanın hangi gerekçeyle olursa olsun insan haklarını çiğnemek, o kişiye insan değeri gibi davranmakla eş değerdir.

- İnsan haklarını talep eden herkes, aynı zamanda birtakım sorumlulukları da kabul eder. Başka insanların haklarına saygı gösterme ve hakları çiğnenen insanları destekleme sorumluluklarını yerine getirmesi gerekir.

İNSAN HAKLARI İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Hak Kavramı

Belli bir hukuk düzeni içerisinde, hukuk kurallarının kişilere belli yönde davranışa izin vermesi, belli şeyleri istemeye yetkil kılmasıdır. Hak kavramının ayrılmaz bir parçası da sorumluluktur. Kişileri bir takım haklara sahip olması bu hakların çerçevesi için başka kişilere ve devlete birtakım ödev ve sorumluluklar yükler.

Özgürlük Kavramı

Özgürlük bir hukuk düzeni tarafından düzenlenen geniş bir serbestlik alanını ifade eder. 1789 Fransız İhtilali sonrası kabul edilen “Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi” özgürlüğü “başkasına zarar vermeden yapılan her şey” olarak tanımlamıştır.

Kişilerin sahip oldukları özgürlükler sınırsız olmaz. Kişinin kendine ve topluma zarar verme özgürlüğü yoktur.

Hukuk Kavramı

Hukuk hak kelimesinin çoğuludur. Haklar anlamına gelir. Hukuk bir devlette tüzel ya da gerçek kişilerin birbirleriyle ve devlette olan ilişkilerini adalete uygun olarak düzenler.

İDARE HUKUKU

3. ÜNİTE 1. BÖLÜM

İDARE HUKUKU

İdarenin örgütlenmesini ve idare ile bireyler arasındaki ilişkileri düzenleyen kamu hukuku dalına **idare hukuku** denir.

İdare Hukukunun Özellikleri

- İdare hukukunun konusu devlet idaresidir.
- İdare hukukunun amacı kamu yararının sağlanmasıdır.
- İşlemleri tek taraflıdır.
- İdare hukuku kanunlaştırılmamıştır. (Tedvin edilmemiştir.)
- İdare hukuku içtihatlarla dayanan bir hukuk dalıdır.
- İdare hukukundan doğan uyuşmazlıklar idari yargı mercilerinde çözülür.
- İdare hukuku genç ve yeni gelişen bir hukuk dalıdır.

İDARENİN GÖREV VE YETKİLERİ

- Milî güven için sağlanmasından sorumludur.
- Kamu yararı amacıyla kamu hizmetlerinin yürütülmesini sağlar.
- Kolluk kuvvetlerinin faaliyetlerinin yürütülmesini sağlar.
- Kamu yararı görülen hallerde özendirme, destekleme ve teşvik faaliyetleri yapar.
- Planlama faaliyetleri yapar.
- İç düzen faaliyetleri yapar. Kamuya yönelik olmayan tek faaliyettir.

İDARE HUKUKUNUN KAYNAKLARI

Asli Kaynaklar

- Anayasa
- Kanun
- Milletlerarası antlaşmalar
- Cumhurbaşkanlığı kararnamesi
- Yönetmelik
- Genelge, yönerge vb.
- İçtihadî birleşti me kararları

Yardımcı Kaynaklar

- Yargı iç ihatları
- İdari teamül ve tatbikatlar
- Öğretiler (doktrin, bilimsel görüş)

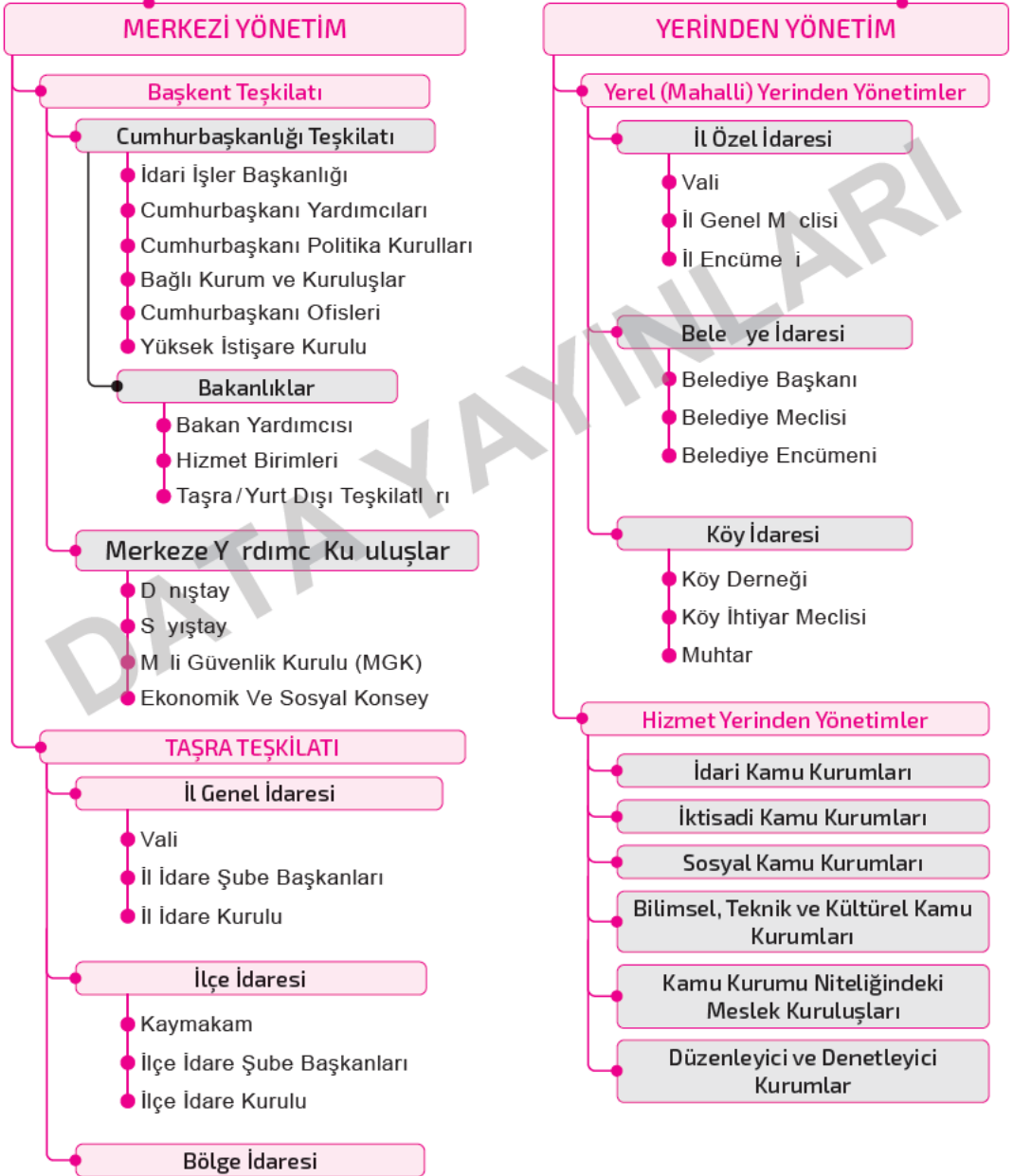
İDARİ FONKSİYON

Kâr amacı gütmeyen ve toplumun günlük ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yürütülen tüm kamusal faaliyetler idari fonksiyon kapsamındadır.

- Konusunu kamu hizmetleri oluşturur.
- Amacı kamu yararını gerçekleştirmektir.
- Sürekli bir devlet fonksiyonu vardır.
- İdari işlemler ve eylemler ile yürütülür.
- Kamu gücü kullanılarak yerine getirilir.
- İdari fonksiyon kendiliğinden harekete geçer.
- İdari fonksiyon üstün ve ayrıcalıklı yetkiler kullanılarak yerine getirilir.
- Bireylerle doğrudan doğruya ilişki halindedir.

T.C. İDARİ TEŞKİLATI

2893 SAYILI TÜRK BAYRAĞI KANUNU

Amaç: –Madde 1

Bu Kanunun amacı Türk Bayrağının şekli, yapımı ve korunması ile ilgili esas ve usulleri belirlemektir.

Bayrağın Şekli ve Yapımı: –Madde 2

Türk Bayrağı, bu Kanuna ekli cetvelde gösterilen şekil ve oranlarda olmak kaydıyla beyaz ay - yıldızlı albayraktır.

Bayrak ile özel bayrakların (sembolik bayrak, özel işaret, flama, flandra ve fors) standartları, hangi kumaş ve maddelerden yapılacağı yönetmelikte gösterilir.

Bayrağın Çekilmesi ve İndirilmesi –Madde 3

Bayrak, kamu kurum ve kuruluşlarıyla yurt dışı temsilciliklerine ve kamu kuruluşlarıyla gerçek ve tüzelkişilerin eniz ve sitalarına çekilir. Yurt için e ve urt ışında yetkililerin araçlarına takılır.

Bayrak çekilirken ve indirilirken tören yapılır. Bayrak törenlerinin gereken biçimde yapılmasından o mahaldeki yetkili amirler sorumludur.

Kamu kurum ve kuruluşlarında Türk Bayrağı sürekli çekili kalır.

Bayrağın; nerelerde daimi olarak çekilmeyeceği, hangi kapalı yerlere konulacağı, nerelere fon olarak takılacağı veya asılacağı, kamu kurum ve kuruluşlarından başka yerlerde ne zaman ve nasıl çekileceği, Türk Silahlı Kuvvetleri ile Sahil Güvenlik Komutanlığı yüzer birliklerinde ve Türk Bandıralı ticaret gemilerinde Bayrak çekme ve indirme zamanları ile Bayrak çekilirken ve indirilirken yapılacak törene ilişkin hususlar, yönetmelikte gösterilir.

Bayrağın Yarıya Çekilmesi: –Madde 4

Türk Bayrağı, yas alameti olarak 10 KASIM'da yarıya çekilir. Yas alameti olmak üzere Bayrağın yarıya çekileceği diğer haller ve zamanı Cumhurbaşkanlığınca ilan edilir.

Bayrağın Selamlanması: –Madde 5

Çekilmesi ve indirilmesi esnasında vey tören geçişlerinde Bayrak, cephe altına ak s lam anır.

Bayrağın Örtülebileceği Yerler: –Madde 6

Türk Bayrağı Cumhurbaşkanlığı yapmış kişilerin, ehleri ve yetmelikte belirlenecek asker ve sivil kişilerin cenaze törenlerinde bunların tabutlarına, açılış törenlerinde ATATÜRK heykellerine veya resmi yemin törenlerinde masalara örtülebilir.

Ayrıca milli orf ve adetler göz önünde tutularak Bayrağın diğer kullanılma şekil ve yeri yönetmelikte gösterilir.

Yasaklar: –Madde 7

Türk Bayrağı, yırtık, sökülük, yamalı, delik, kirlilik, soluk, buruşuk veya layık olduğu manevi değeri zedeleyecek herhangi bir şekilde kullanılamaz. Resmi yemin törenleri dışında her ne maksatla olursa olsun, masalara kürsülere, örtü olarak serilemez. Oturulan veya ayakla basılan yerlere konulamaz. Bu yerlere ve benzeri eşyaya Bayrağın şekli yapılamaz. Elbise veya uniforma şeklinde giyilemez.

Hiçbir siyasi parti, teşekkül, dernek, vakıf ve yetmelikte belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan kurum ve kuruluşun amblem, flama, sembol ve benzerlerinin ön veya arka yüzünde esas veya fon teşkil edecek şekilde kullanılamaz.

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ

TRABLUSGARP, BALKAN VE I. DÜNYA SAVAŞI

5. ÜNİTE

1. BÖLÜM

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911 - 1912)

Savaşın Nedenleri

- İtalya'nın sömürge elde etmek istemesi
- İtalya'nın Trablusgarp'ta bulunan petrolü ele geçirmek istemesi
- Trablusgarp'ın İtalya'ya yakın ve savunmasız olması
- İtalya'nın Roma İmparatorluğu'nu yeniden kurmak istemesi
- Osmanlı Devleti'nin bölgede zayıf olması
- İtalya'nın Akdeniz Antlaşması'yla İngiltere ve Fransa'nın desteğini alması
- Savaş öncesinde İtalya ile Rusya arasında **Racconigi Antlaşması'nın** imzalanması

Gelişmeler

- ✓ Osmanlı Devleti bölgeye karadan ve denizden müdahalede bulunacak bir durumda olmadığı için bölgeye yalnız gönüllü vatansever subaylar gitti.
- ✓ Mustafa Kemal, Enver Bey, Nuri Bey gibi subaylar 8 Ağustos 1911'de bölgeye hareket etti
- ✓ Mustafa Kemal "şerif" takma adıyla gazeteci kimliği altında Arap kılıfına bürünerek bölgeye ulaşmayı başardı.
- ✓ Trablusgarp'ta yerel direniş, başlatan Mustafa Kemal Tobruk ve Derna'de Enver Paşa ise Bingazi'de önemli başarılar elde ettiler.
- ✓ Bu gelişmeler üzerine İtalya Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamak için On İki Adayı işgal edip Çanakkale Boğazı'nı ablukaya aldı.
- ✓ Balkan Savaşlarının da başlaması üzerine Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kaldı.
- ✓ 15 Ekim 1912'de İsviçre'nin Ouchi (Uşi) kasabasında antlaşma imzalandı.

Uşi Antlaşması (1912)

- Uşi Antlaşması ile Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya bırakıldı.
- Balkan Savaşları'nın çıkmasından dolayı On İki Ada ve Rodos Yunan tehlikesine karşı kısa süre için İtalya'ya bırakıldı. (İtalya 1947 Paris Antlaşması ile bu yerleri Yunanistan'a bırakmıştır.)
- Trablusgarp dini yönden Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacaktır. Böylece Osmanlı Trablusgarp ile kültürel bağlılığını korumak istemiştir.
- Trablusgarp ve Bingazinin 1909'dan beri Duyun-u Umumiye'ye olan borçlarını İtalya üstlenecek.
- Kapitulasyonun kaldırılması konusunda İtalya Osmanlı'ya aracı olacak.

Trablusgarp Savaşı'nın Önemi

- Dünya savaş tarihinde ilk kez uçak bu savaşta İtalyanlar tarafından kullanılmıştır.
- Kuzey Afrika'daki son Osmanlı toprak parçası kaybedilmiştir.
- Enver Paşa Tüccar Hamdi Bey takma ismiyle bölgeye gitmiştir.
- Mustafa Kemal'in sömürgeciliğe karşı ilk savaşıdır.
- Bu savaş Padişah V. Mehmet (Reşat) Dönemi'nde yaşanmıştır.

BALKAN SAVAŞLARI

I. BALKAN SAVAŞI (1912 - 1913)

Savaşın Nedenleri

- Fransız İhtilali'yle yayılan milliyetçilik akımı
- Rusya'nın panslavist politikası
- Reval Görüşmeleri ile İngiltere'nin Rusya'yı Balkan politikasında serbest bırakması
- Balkan devletlerinin Osmanlı'yı Balkanlardan atmak istemesi
- Kiliseler sorununun Balkan devletleri lehine çözülmesi

MUSTAFA KEMAL'İN İSTANBUL'A GELİŞİ (13 Kasım 1918)

- Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı'nın kaldırılması ve Mondros'un maddelerine karşı çıkması sonucu Suriye - Filistin Cephesi'ndeki Mustafa Kemal İstanbul'a çağrıldı.
- Aldığı emirle 13 Kasım 1918'de İstanbul'a gelen M. Kemal İstanbul Limanı'nda bulunan İtilaf gemilerini görünce yanında yer alan yaveri Cevat Abbas'a "Geldikleri gibi giderler" demiştir.
- Mustafa Kemal İstanbul'a geldikten sonra İstanbul'da bir dizi çalışmalarda bulunmuştur. Bunlar:
  - Fethi Bey ile birlikte **Minber** gazetesini çıkarmıştır.
  - Tevfik Paşa Hükümetine karşı tavır almıştır.
  - İzzet Paşa Hükümetinde Harbiye Nazırı olmak istemiştir.
  - Padişah Vahdettin ile görüşmelerde bulunmuştur.
  - İstanbul'a yapabileceği bir şey olmadığını görünce Anadolu'ya geçme yollarını araştırmıştır.

MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI (19 MAYIS 1919)

- Rum çetelerinin Karadeniz Bölgesi'nde Türk halkına saldırısı artmıştı oysa Rumlar, Türk halkının kendilerine zulüm yaptığını iddia ediyordu.
- Tüm bu gelişmeler üzerine İngilizler Osmanlı Devleti'nden tedbir alınmasını istedi.
- Karadeniz Bölgesi'ndeki gelişmeler için Padişah ve hükümet Mustafa Kemal'i 9. Ordu Müfettişi olarak görevlendirdi.
- Mustafa Kemal bu görev doğrultusunda;
  - Ulusal kuruluşları dağıtmak
  - Halkın elindeki silah ve cephaneyi toplamak
  - Karışıklık çıkaranları cezalandırmak

- Görev bölgesinde güvenliği sağlamak için faaliyetler yürütecekti.
- Mustafa Kemal'in asıl amacı ise ulusal bilinci diriltmek ve ulusal bağımsızlığı sağlamaktı.
- 9. Ordu Müfettişi olarak yetkili olduğu iller arasında Sivas, Erzurum, Van, Kastamonu, Ankara, Bitlis, Diyarbakır ve Trabzon bulunmaktadır.
- Mustafa Kemal'in Samsun'a ayak basmasıyla Kurtuluş Savaşı fiilen başladı.
- Samsun'a çıktıktan hemen sonra bölgedeki durumu inceleyerek rapor hazırladı.

Samsun Raporu (20-22 Mayıs 1919)

- Ölçüde sayışı bozan Rumlardır.
- Unanların İzmir'i işgal etmesi haksızdır. İşgaller kabul edilemez.
- Türk milleti yabancıların manda ve himayesine girmeye karşıdır.
- Bu rapor Kurtuluş Savaşı'nın ilk yazılı belgesidir.

HAVZA GENELGESİ (28 MAYIS 1919)

Kararları

- İzmir, Aydın ve Manisa'nın işgali yurdun her yerinde mitinglerle protesto edilmelidir.
- İtilaf Devletlerine ve İstanbul Hükümeti'ne işgalleri kınayan protesto telgrafları çekilmelidir.
- Haksız duruma düşmemek için azınlıklara karşı herhangi bir saldırıdan kaçınılmalıdır.

Önemi ve Sonuçları

- İşgaller karşısında millî bilincin güçlendirilmesi amaçlanmıştır.
- Kurtuluş Savaşı'nın ilk genelgesidir.
- Mondros'a karşı ilk açık tepkidir.
- Mustafa Kemal resmi görevinin dışına ilk kez çıktı.
- Mustafa Kemal İstanbul'a geri çağrıldı.

KURTULUŞ SAVAŞI MUHAREBELER DÖNEMİ

3. BÖLÜM

DOĞU CEPHESİ

- Ermenilere karşı açılmıştır.
- Mondros Ateşkes Antlaşması'na göre Osmanlı ordusu terhis edilip Kafkas bölgesi boşaltılınca Ermeniler Erzincan'a kadar olan Doğu Anadolu Bölgesi'ni işgal etmişlerdir.
- Mondros'a rağmen dağıtılmamış ve TBMM'nin doğudaki tek düzenli birlikleri olan Kazım Karabekir komutasındaki 15. Kolordu TBMM'nin emri ile 1920'nin sonbaharında taarruza çıkarak Ermenileri bölgeden atmış ve Gümrü Antlaşması ile bu cephe kapanmıştır.

GÜMRÜ ANTLAŞMASI (3 ARALIK 1920)

- Bu antlaşma Kazım Karabekir tarafından imzalanmıştır.
- Bu antlaşmayla; Aras Nehri ve Çıldır Gölü sınır kabul edildi. Kars, Kağızman, Kulp, Sarıkamış ve Iğdır Türklere verildi.
- Ermeniler Sevr Antlaşması'ndan vazgeçti ve Misakımillî'yi kabul etti.
- Ermeniler istatistikî olarak Türk tarafı siyasi ve askeri yönde bulunabilecektir.
- TBMM'nin ilk antlaşmasıdır.
- TBMM'yi ve Misakımillî'yi tanıyan ilk devlet Ermenistan'dır.
- TBMM'nin ilk siyasi ve askeri başarısıdır.
- Türkiye Devleti tabirinin kullanıldığı ilk antlaşmadır.

GÜNEY CEPHESİ

- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Urfa, Antep, Maraş İngilizler tarafından işgal edilmiştir.
- Daha sonra aralarında imzaladıkları Suriye İtilafnamesi ile anlaşmaya vararak İngiltere işgal ettiği Antep, Urfa ve Maraş şehirlerini Fransa'nın işgaline terketmiştir.

- Fransa buradaki emellerini gerçekleştirmek için Ermenileri kullanmıştır.
- Güney Cephesi'nde Kuva-yı Milliye birlikleri mücadele etmiştir. Güney Cephesi'ndeki komutanlar: Kılıç Ali ve Yörük Salim Bey Maraş'ta; Yüzbaşı Ali Saip Bey Urfa'da; Topçu Kemal Bey, Piyade Yüzbaşı Osman Bey ile Yüzbaşı Ratip Bey Adana'da; Teğmen Said Bey Antep'te önemli hizmetler vermiştir.
- 11 Şubat 1920'de Maraş, 10 Nisan 1920'de Urfa, 25 Aralık 1921'de Antep, 5 Ocak 1922'de Adana düşmandan arındırılmıştır.
- 1921'de Antep "Gazî", 1923'te Maraş'a "Kahraman", 1924'te Urfa'ya "Şanlı" unvanları verilmiştir.
- 1924'te İnebolu'ya, 1925'te Maraş'a, 2008'de Gaziantep'e ve 2016'da Urfa'ya İstiklal Madalyası verilmiştir.

BATI CEPHESİ

- En büyük mücadele bu cephede İngilizlerin desteklediği Yunanlılara karşı verilmiştir.
- Batı Cephesi Balıkesir ve Alaşehir Kongresi'yle açılmıştır.
- Sivas Kongresi'nde Temsil Heyeti tarafından Batı Cephesi'ne Ali Fuat atanmıştır.
- Gediz Muharebesi'nde alınan yenilgi sonucu Ali Fuat Cebesoy bu cepheden ayrılarak Moskova Büyükelçiliğine gönderilmiştir.
- Batı Cephesi'nin kuzeyine İsmet İnönü, güneyine ise Refet Bey getirilmiştir. İsmet İnönü'yü kabul etmeyen Çerkez Ethem isyan etmiştir.
- Bu süreçten sonra Batı Cephesi'nde düzenli birlikler etkili olmuştur.

DÜZENLİ ORDU (8 KASIM 1920)

Kurulma Sebepleri

- Kuva-yı Milliye birliklerinin Yunanlıları durduramaması (Gediz Muharebesi)

ATATÜRK İNKILAPLARI

İnkıpların Özellikleri

- ✓ Aydınlanma ve yenilenme hareketidir.
- ✓ Modern ve çağın gereklerine uygundur.
- ✓ İnkıplar birbirinin tamamlayıcısıdır.
- ✓ Toplumun ihtiyaçlarından doğmuştur.
- ✓ Dogmatik değildir.
- ✓ Ulusal egemenliğe dayanır.

İnkıpların Amaçları

- ✓ Milletin refah düzeyini yükseltmek
- ✓ Her yönden modernleşmeyi sağlamak
- ✓ Ulusal egemenliği yerleştirmek
- ✓ Batı ile bütünleşmek
- ✓ Türkiye'yi çağdaş toplum seviyesine yükseltmek
- ✓ Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığını sürdürmek

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

- Saltanatın kaldırılması
- Cumhuriyetin ilan edilmesi
- Ankara'nın başkent yapılması
- Halifeliğin kaldırılması
- Çok partili hayata geçiş denemeleri
- TBMM'nin açılması
- 1924 Anayasası'nın ilanı

SOSYAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

- Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması
- Kılık - Kıyafet Kanunu
- Soyadı Kanunu
- Takvim, saat, rakam ve ölçülerde değişiklik

EKONOMİK ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

- İzmir İktisat Kongresi
- Tarım alanındaki gelişmeler
- Ticaret alanındaki gelişmeler
- Sanayi alanındaki gelişmeler

EĞİTİM ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun çıkarılması
- Medreselerin kapatılması
- Maarif Teşkilatı Kanunu'nun çıkarılması
- Yeni Harf'in kabulü
- Türk Tarih ve Türk Dil kurumlarının açılması
- Millet Mektepleri ve Halk Evlerinin açılması
- Üniversite Reformu

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesi
- Anayasalar
- Kadınlara hakların verilmesi

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

SALTANATIN KALDIRILMASI (1 KASIM 1922)

Saltanatın kaldırılması ile ilgili TBMM'ye teklifi Sinop milletvekili Rıza Nur sunmuştur.

Sebepleri

- Laik devlet düzeni ve milli egemenlik ilkesi ile bağdaşmaması
- Milli egemenliğe geçilmek istenmesi
- Padişahın İtilaf Devletleri ile işbirliği içinde olması
- Osmanlı Devleti'nin Lozan Konferansı'na davet edilmesinden dolayı ortaya çıkabilecek bir kargaşayı önleme ve böylece konferansa tek güçle gitme isteği

ATATÜRK'ÜN HAYATI

- Mustafa Kemal 1881 yılında Selanik'te doğdu. Annesi Zübeyde Hanım, babası Ali Rıza Efendi'dir.
- Baba tarafı Kocacık yöreklerinden, anne tarafı Konyar yöreklerindedir. Babası Ali Rıza Efendi gümrük muhafaza memurluğu yapmıştır. Annesi Zübeyde Hanım ticaretle uğraşan bir babanın kızıdır.
- Mustafa Kemal'in Fatma, Ahmet, Ömer, Makbule ve Naciye adında beş kardeşi vardır.
- Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk 10 Kasım 1938'de siroz hastalığından hayata veda etmiştir.
- Naaşı Dolmabahçe Sarayı'nda halkın ziyaretine açılır. 20 Kasım'da Etnografya Müzesi'ne alınır. 1953'te Anıtkabir'e nakledilir.

Atatürk'ün Okuduğu Okullar

- Selanik M. halle Mekteb. (Geleneksel yöntemlerle eğitim yapan)
- Selanik Emsi Efendi Okulu (Modern yöntemlerle eğitim yapan)
- Selanik Mülkiye Rüştiyesi
- Selanik Askeri Rüştiyesi (Askeri ve siyasi hayatının temelleri atıldı. Kemal ismini aldı.)
- Manastır Askeri İdadisi (Türk tarihine ilgi duymaya başladı.)
- İstanbul Harp Okulu
- İstanbul Harp Akademisi

Atatürk'ün Görev Yaptığı Yerler

- 1905: Şam 5. Ordu (Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurdu.)
- 1907: Kolağası rütbesiyle Makedonya (İttihat ve Terakki'den ayrıldı.)

- 1909: III. Ordu'nun Selanik Tümeni Kurmay Başkanlığı
- 1910: Fransa'da düzenlenen Picardi Manevraları'na katıldı. Bu onun Batı ile ilk temasıdır.
- 1911: Trablusgarp Savaşı'nda Binbaşı oldu.
- 1913: II. Balkan Savaşı'nda Bolayır Kolordusu'nda görev aldı ve Edirne'nin alınmasında rol oynadı.
- 1913: Sofya askeri atesi (aşem literlik) oldu.
- 1915: Çanakkale Savaşları'nda Arıburnu, Conkbaba ve Anafartalar'da mücadele etti ve Anafartalar Grup Komutanlığı yaptı.
- 1916: Kafkas Cephesi'nde Muş ve Bitlis'i geri aldı. Tümgeneralliğe yükseltildi.
- 1917: Suriye, Filistin Cephesi'nde 7. Ordu Komutanlığı görevi üstlendi. Veliht Vahdettin ile Almanya ziyaretine gitti.
- 1918: Avusturya'da (Karlsbad) kısa süreli tedavi gördü.
- 1918: Yıldırım Orduları Komutanlığı'nı Alman Sandres'ten devraldı.

Milli Mücadele ve Sonrası Atatürk'ün Üstlendiği Görevler

- 9. Ordu Müfettişliği (1919)
- Temsilciler Kurulu Başkanı (1919)
- Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanlığı (1919)
- Son Osmanlı Mebusan Meclisinde Erzurum Milletvekilliği (1920)
- Birinci TBMM'de Ankara Milletvekilliği (1920)
- Birinci TBMM Başkanlığı (1920)
- Başkomutanlık (1921)
- Cumhuriyet Halk Partisi Başkanlığı (1923)
- Cumhurbaşkanlığı (1923 -1938)

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

6. BÖLÜM

1923 - 1932 YILLARI ARASINDA TÜRK DIŞ POLİTİKASI

- Türkiye, Lozan Antlaşması'nın imzalanmasının ardından ağırlıklı olarak iç politikaya yönelmiş ve dış politikayı ikinci planda tutmuştur.
- Bunda iki önemli gerekçe etkili olmuştur.
  - ▶ Lozan Antlaşması'yla Misak-ı Milli İlkelere büyük oranda ulaşılması ve Türkiye'ye yönelik herhangi bir devletin tehdit unsuru oluşturulmaması
  - ▶ Yeni Türk Devleti'nin yeniden yapılandırılmasına gereksinim duyulması
- Türkiye bu dönemde İngiltere'yle Musul; Fransa ile borçlar ve yabancı okullar, Suriye sınırı; Yunanistan ile nüfus mübadelesi gibi Lozan'dan kalma konularda sorunla yaşamıştır.
- Türkiye, bu sorunların millî çıkarlara uygun çözümlenmesi için ar gü üyle uğraşmıştır.

Musul Sorunu

- Musul, Mondros'un 7. maddesi gereğince İngilizler tarafından işgal edilmişti.
- Lozan Antlaşması'yla Musul sorunu sonraya bırakılmıştır.
- 1924 yılında İngiltere ve Türkiye arasında yapılan Haliç Konferansı'nda da bir sonuç alınamayınca sorun Milletler Cemiyetine taşınmıştır.
- Milletler Cemiyeti Brüksel Hattı adı altında geçici sınır çizerek Musul'un Irak'a ait olduğunu kabul etti.
- Türkiye'nin Musul ile ilgili görüşmelerini sürdürdüğü sırada 1925 yılında Şeyh Said İsyanı başladı. Bu durum dış politika ile yeterince ilgilenememesine yol açtı.

- Batılı devletlerle zıt düşmeyi dış politika esasları içerisinde reddeden Türkiye fazla diretmeyerek 5 Haziran 1926'da İngiltere ile Ankara Antlaşması'nı imzaladı.
- Bu antlaşmaya göre;
  - ▶ Musul ve Kerkük Irak'a bırakılacaktır.
  - ▶ Musul petrol gelirlerinin %10'u 25 yıl boyunca Türkiye'ye verilecektir
  - ▶ Hakkari Türkiye'ye bırakılacaktır.
- Musul'un elden çıkması da Şeyh Said İsyanı ve Nasırı Ayaklanması etkili olmuştur.

Nüfus Mübadelesi

- Lozan'a göre İstanbul Rumları ile Batı Trakya Türkleri dışında kalan Anadolu'daki Rumlarla Yunanistan'daki Türkler yer değiştirecekti.
- Fakat Yunanistan Mondros sırasında İstanbul'a yerleşmiş Rumları da İstanbul'da bırakmak isteyince sorun çıktı.
- 1928 yılında bu sorunlar Milletler Cemiyeti'nde görüşüldüğü halde çözülemedi.
- 1930 Haziran ayındaki anlaşmayla sorun çözümlendi. Bu antlaşma ile İstanbul Rumları ile Batı Trakya Türklerinin hepsi yerleşik sayıldı (Ahalî Mübadelesi).
- Bu sorunun çözülmesi Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olmasında ve Balkan Antantı'nın imzalanmasında etkili olmuştur.
- Venizelos, Atatürk'ü 1934 yılında Nobel Barış Ödülü'ne aday göstermiştir.

Yabancı Okullar Sorunu

- Yabancılar kapitülasyonlar aracılığıyla Türk ülkesinde birçok okul açarak önemli kültürel haklara da sahip olmuşlardır.

12. 1939'da Hatay, parlamento kararıyla Türkiye'ye katılma kararı almıştır.

Bu gelişmenin;

- I. Sadabad Pakti'nin kurulması,
- II. güney sınırının kesin olarak belirlenmesi,
- III. Ortadoğu'da Türkiye'ye karşı ittifakların kurulması

durumlarından hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III

13. Türkiye 1932 yılında Milletler Cemiyetine katılma kararı almıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Bulgaristan'ın Balkan Antantı'na girmesi
- B) Türkiye'nin çok partili hayata geçmesi
- C) Montrö Boğazlar Sözleşmesi'yle boğazların Türk hakimiyetine girmesi
- D) Türkiye'nin Lozan'dan kalan sorunları hallettikten sonra dünya barışına katkı sağlamak istemesi

14. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'nin jeopolitik öneminin artmasında etkili olduğu savunulamaz?

- A) Ortadoğu petrollerine yakın olması
- B) Karadeniz ve Akdeniz arasındaki su yollarına hakim olması
- C) Yer altı ve yerüstü kaynaklarının zenginliği
- D) İngiltere ve Fransa'nın Ortadoğu'dan çekilmesiyle yeni krallıkların ortaya çıkması

15. Türkiye dış politikad

- I. Sadabad Pakti'nin kurulması,
- II. Musul'u İra'a bırakılması,
- III. Hatay sorununun Milletler Cemiyeti gündeminde çözülmesi

gelişmelerinin hangilerinde "Yurtta sulh cihanda sulh" ilkesiyle hareket etmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III

16. Türkiye'nin;

- I. Yunanistan ile olan sorunlarını barış esaslarına göre çözmesi
- II. İngiltere'nin mandası olan Irak'la sınırının çizilmesi
- III. Briand-Kellog paktına katılması

gelişmelerinden hangileri, Milletler Cemiyetine üye olması için çağrı yapılmasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I, II ve III

2023 GELİŞMELERİ

- İstanbul Atatürk Havalimanı'nda gerçekleştirilen TEKNOFEST'te Türkiye'nin uzay yolcuları açıklandı. İlk uzay yolcuları Tuva Cihangir Atasever ve Alper Gezeravcı oldu.
- Yerli ve milli imkanlarla ürettiğimiz yüksek çözümlülüğe sahip ilk gözlem uydumuz İMECE, uzaydaki yörüngesine fırlatılacak.
- Dünyanın ilk SİHA gemisi "TCG Anadolu", nisan 2023'te düzenlenen törenle Tuzla'da TSK'ya teslim edildi.
- Türk siyasetinin önemli isimlerinden eski bakan ve CHP eski genel başkanı Deniz Baykal hayatını kaybetti.
- Türkiye'nin Birleşmiş Milletler'deki Daimi Temsilcisi Feridun Sinirlioğlu görevden alındı. Yerine Dışişleri Bakan Yardımcısı Seda Önal atandı.
- İskoç Ulusal Partisinin yeni lideri Hamza Yusuf, parlamento çöküşünün ardından İskoçya'nın ilk Müslüman başbakanı oldu.
- Meselenin sanatçısı, sinema ve dizi oyuncusu İsmail Köksal Engür, **77 yaşında** hayatını kaybetti.
- Fatih Sondaj Gemisi tarihinin en büyük doğal gaz keşfine imza attı. Zonguldak Filyos'ta Karadeniz Gazının Devreye alınmasıyla Türkiye'deki tüm konutlara **bir ay** boyunca ücretsiz doğalgaz verileceği açıklandı.
- Türkiye'nin ilk bor karbür tesisi, Balıkesir'in Bandırma ilçesinde hizmete açıldı.
- Türk Devletleri Teşkilatı Olağanüstü Zirvesi Ankara'da düzenlendi.
- TBMM, Finlandiya'nın NATO'ya katılımını öngören teklifi kabul ederek yaşalaştırdı. Finlandiya NATO'ya katılan 31. ülke oldu.
- NATO'ya üyelik başvurusu yapan İsveç, 1 Ocak 2023 itibarıyla 6 aylığına Avrupa Birliği (AB) Dönem Başkanı seçilmiştir.
- **06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri ile İlgili Bazı Bilgiler:** İlk Depremin Merkez Üssü: Kahramanmaraş Pazarcık (7,7), İkinci Depremin Merkez Üssü: Kahramanmaraş Elbistan (7,6)
- **Depremde Hasar Gören Tarihî Binalar:** Gaziantep Kalesi, Habibi Necar Camii (Hatay), Hatay Ulu Camii, Osmaniye Enverül Hamid Camii, Malatya Hacı Yusuf Taş Camisi, İngiliz Protestan Mektebi (Hatay), Hatay Meryem Ana Kilisesi, Hatay Aziz Georgios Rum Ortodok Kilisesi, Adıyaman Karakuş Tümülüsü, Hatay Eski Meclis Binası, Tarihi Hatay Evleri, Gaziantep Beyaz Han, Hatay Uzun Çarşı, Hatay Darb-ı Sak Kalesi, Hatay Sarı Selim Camii, Adıyaman Kahta Kalesi, Adıyaman Ulu Camii, Diyarbakır Tarihi Surları
- **Deprem Nedeniyle OHAL İlan Edilen 11 İl:** Kahramanmaraş, Gaziantep, Kilis, Diyarbakır, Şanlıurfa, Hatay, Osmaniye, Adıyaman, Elâzığ, Adana, Malatya
- 2023 Dünya Şehirleri spor başkentine Konya seçilmiştir.
- Avrupa Spor Başkentleri ve Şehirleri Federasyonu (ACES Europe) tarafından 2023 yılı için "Avrupa Spor Şehri" ilan edilen Sakarya, ödülünü aldı.
- Akdeniz Kick Boks Şampiyonasının 2023 yılında Türkiye'de yapılmasına karar verilmiştir.
- Cumhuriyetin 100. yılında 2023 UEFA Şampiyonlar Ligi finali İstanbul'da oynanacak.
- 2023 yılı kapsamında ülkemizdeki erozyon ile mücadele başlatılan projenin adı Meşe'dir.
- 2023 te yapılacak olan "İklim Değişikliği Konferansı"na Birleşik Arap Emirlikleri ev sahipliği yapacak.

TÜRKİYE'NİN ÜYESİ OLMADIĞI KURU- LUŞLAR

- Avrupa Birliği (Türkiye aday ülkedir.)
- Gelişmiş 7 Ülke (G-7)
- Petrol İhraç eden Ülkeler Birliği (OPEC)
- Kuzey Amerika Serbest Bölgesi (NAFTA)
- Latin Amerika Serbest Bölgesi (LAFTA)
- Avrupa Serbest Mübadele Birliği (EFTA)

Önemli Kuruluşlar	Merkezleri
Birleşmiş Milletler merkezi	New York (ABD)
NATO merkezi	Brüksel (Belçika)
Avrupa Birliği merkezi	Brüksel (Belçika)
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi merkezi	Strazburg (Fransa)
Avrupa Konseyi merkezi	Strazburg (Fransa)
Dünya Bankası merkezi	Washington (ABD)
IMF merkezi	Washington (ABD)
Uluslararası Adalet Divanı merkezi	Lahey (Hollanda)
OECD merkezi	Paris (Fransa)
İslam İşbirliği Teşkilatı merkezi	Cidde (Suudi Arabistan)
TÜRKSOY merkezi	Ankara
Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİT) merkezi	İstanbul
Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA) merkezi	Zürih (İsviçre)

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)	Cenevre (İsviçre)
Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA)	Nyon (İsviçre)
Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi (OSCAR)	Los Angeles (ABD)
Dünya Ekonomik Forumu (WEF)	Davos (İsviçre)
Arap Birliği	Kahire (Mısır)
Gelişen Sekiz Ülke (D-8)	İstanbul
Türk Keneşi	İstanbul
Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)	Paris (Fransa)
Avrupa Görsel-İşitsel Gözlemevi (EUREKA)	Strazburg (Fransa)
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT)	Tahran (İran)
Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi - KİK	Riyad (Suudi Arabistan)
Uluslararası Standartlar Teşkilatı (ISO)	Cenevre (İsviçre)

TÜRK EDEBİYATI

DİVAN EDEBİYATI

13. yüzyıl

- **Hoca Dehhani:** Divan
- **Ahmet Fakih:** Çerhnâme, Kitab-ü Evsaf-ı Mesacidi'sş-şerife

14. yüzyıl

- **Gülşehri:** Mantıku't-Tayr, Feleknâme, Aruz Risalesi, Kuduri Tercümesi
- **Süleyman Çelebi:** Vesilet-ün Necat

- **Endeks:** Hisse senedi piyasasında, senetlerin performansını göstermek için kullanılan istatistiksel ölçü.
- **Enflasyon:** Ürün ve hizmetlerin toplamında oluşan fiyat değişikliklerini yüzdesel olarak ifade eden değer.

F

- **Faiz:** Kredinin maliyetidir.
- **FED:** Amerikan Merkez Bankası. 1913 yılında kurulmuştur.
- **Fırsat Maliyeti:** Yapılan bir tercihten dolayı oluşan maliyet. İki farklı yatırım fırsatı içerisinde yapılan seçim, birinin tercih edilmesi ile diğerinden vazgeçilmesi ile oluşan kayıp.
- **Future Piyasa:** Vadeli işlem piyasasıdır.

G

- **Gayrimenkul Sertifikası:** Bir gayrimenkul projesini gerçekleştirmek için projenin nansmanında kullanılmak üzere ihraç edilen menkul kıymettir.
- **Gözetim Pazarı:** Yatırımının korunması amacı ile sermaye piyasası koşullarına ayak uydurmayan şirket hisselerinin alım satımı durdurulması için gözetim altında işlemlere açılması, ulusal piyasadaki farklı olarak işlemlerine devam ettiği pazardır.

H

- **Hacim:** Bir zaman dilimi içerisinde yapılan alım-satım işlem adetleri ve bu sayının emirlerin gerçekleştiği andaki fiyatla çarpımından elde edilen para birimi cinsinden değer.
- **Hane Halkı:** Aynı çatı altında yaşayan ve bütçeleri ortak olan kişiler.
- **Harcama:** İşletme idaresi ve yatırımları için göze alınan giderler. Bir işletmede harcamalar finansal, yatırım ve sermaye harcamaları, operasyon harcamaları olarak üç bölümde in-

celenebilir. Finansal harcamalar ticari kredi masrafları ve faiz giderleri, kapasite artırımı için yeni teknoloji makine yatırımı ve personel maaş ve prim ödemeleri.

I

- **IMF:** Açılımı "International Monetary Fund" dur. Merkezi Washington, DC'de olan sanayileşmiş ülkeler tarafından ekonomik ve finansal gelişmenin devamı için kurulmuştur.

İ

- **İflas:** Bir şirketin yükümlü olduğu orçaları ödeyememesi nedeni ile faaliyetlerini durdurulması.
- **İhraç:** Sermaye piyasası araçlarının hak sahipleri tarafından ihraççı tarafından satışı.
- **İkinci Piyasa:** Menkul kıymet alım-satımının gerçekleştiği piyasalardır; borsa işlemlerinin yapıldığı piyasalar ikincil piyasalardır. Yapılan alım-satım işlemi ihraççıdan bağımsız piyasa koşullarında gerçekleşir.
- **İşlem Hacmi:** Bir zaman dilimi içerisinde yapılan alım-satım işlem adetleri ve bu sayının emirlerin gerçekleştiği andaki fiyatla çarpımından elde edilen para birimi cinsinden değer.
- **İşlem Miktarı:** Seans boyunca alım-satımı gerçekleştirilen hisse senedi sayısı.
- **İşsizlik:** Ülkenin işgücüne dahil olan kişilerin çalışmak istemesine rağmen iş bulamaması.

K

- **Kangurular:** Avustralya borsasında işlem gören maden, tütün ve gayrimenkul sektöründe olan şirket hisselerini ifade eder.
- **Kapanış Fiyatı:** Seans sonunda gerçekleşen son işlem fiyatıdır.

BAŞLANGIÇ

Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve onun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda;

Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli **bir üyesi** olarak, Türkiye Cumhuriyetinin ebedi varlığı, refahı, maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yanında;

Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

Kuvvetler ayrımının Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetkilerine görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunla bulunduğu;

Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı;

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Topluca Türk vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarında, milli sevinç ve kederlerde, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve "Yurtta sulh, cihanda sulh" arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu;

FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılacak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ile muvafak sadakatle yorumlanıp uygulanacak üzere.

TÜRK MİLLETİ TARAFINDAN, demokrasiye aşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve evdullu.

BİRİNCİ KISIM
GENEL ESASLAR

Madde -1	Devletin şekli
Madde -2	Cumhuriyetin nitelikleri
Madde -3	Devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti
Madde -4	Değiştirilemeyecek hükümler
Madde -5	Devletin temel amaç ve görevleri
Madde -6	Egemenlik
Madde -7	Yasama yetkisi
Madde -8	Yürütme yetkisi ve görevi
Madde -9	Yargı yetkisi
Madde-10	Kanun önünde eşitlik
Madde-11	Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü

I. Devletin şekli: –Madde 1

Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

II. Cumhuriyetin nitelikleri: –Madde 2

Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı,

ÜÇÜNCÜ KISIM CUMHURİYETİN TEMEL ORGANLARI

BİRİNCİ BÖLÜM Yasama

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi

A. Kuruluşu: –Madde 75

Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen altıyüz milletvekilinden oluşur.

B. Milletvekili seçilme yeterliliği: –Madde 76

Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, askerlikle ilişiği olanlar, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam **bir yıl** veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, aç kçılık Resmî ihale ve alım satımlara fesat karışırma, Devlet sırlarını açığa vurma, t rör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.

Hakimler ve avcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.

C. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanının seçim dönemi: –Madde 77

(Değişik: 21/1/2017-6771/4 md.)

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır.

Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci oylamada gerekli çoğunluğun sağlanamaması halinde 101 inci maddedeki usule göre ikinci oylama yapılır.

D. Seçimlerin geriye bırakılması ve ara seçimler: –Madde 78

Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin **bir yıl** geriye bırakılmasına karar verebilir.

Geri bırakma sebebi ortadan kalkmamışsa, erteleme kararındaki usule göre bu işlem tekrarlanabilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde boşalma olması halinde, ara seçime gidilir. Ara seçim, her seçim döneminde bir defa yapılır ve genel seçimden **otuz ay** geçmedikçe ara seçimle gidilemez. Ancak, boşalan üyeliklerin sayısı, üye tamsayısının yüzde beşini bulduğu hallerde, ara seçimlerin **ç a** içinde yapılmasına karar verilir.

Genel seçimlere **bir yıl** kala, ara seçimi yapılamaz.

(*Ek fıkra: 27/12/2002-4777/2 md.*) Yukarıda yazılı hallerden ayrı olarak, bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması halinde, boşalmayı takip eden doksan günden sonraki ilk Pazar günü ara seçim yapılır. Bu fıkra gereği yapılacak seçimlerde Anayasanın 127 nci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.

E. Seçimlerin genel yönetim ve denetimi: –Madde 79

Seçimler, yargı organlarının genel yönetim ve denetimi altında yapılır.

Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzeni içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını ve Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul etme görevi Yüksek Seçim Kurulundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yargı

I. Genel hükümler

A. Mahkemelerin bağımsızlığı:

–Madde 138

Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasa, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesi geciktiremez.

B. Hakimlik ve savcılık teminatı:

–Madde 139

Hakimler ve savcılar alınamaz, kendileri istemedikçe Anayasa’da gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödene ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz.

Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır.

C. Hakimlik ve savcılık mesleği:

–Madde 140

Hakimler ve savcılar adli ve idari yargı hakim ve savcılar olarak görev yaparlar. Bu görevler meslekten hakim ve savcılar eliyle yürütülür.

Hakimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler.

Hakim ve savcılarının nitelikleri, atanmaları, hakları ve ödevleri, aylık ve ödenekleri, meslek ilerlemeleri, görevlerinin ve görev yerlerinin geçici veya sürekli olarak değiştirilmesi, haklarında disiplin kovuşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi, görevleriyle ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlarından dolayı soruşturma yapılması ve yargılanmalarına karar verilmesi, meslekten çıkarmayı gerektiren suçluluk veya yetersizlik halleri ve meslek içi eğitimleri ile diğer özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

Hakimler ve savcılar altmışbeş yaşını bitirmeye kadar hizmet görürler; askerî hizmetlerin yaş haddi, yükselme ve emeklilikleri kanunda gösterilir.

Hakimler ve savcılar kanunda belirtilenlerden başa, esmî ve özel hiçbir görev alamazlar.

Hakimler ve savcılar idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar.

Hakim ve savcı olup da adalet hizmetindeki idari görevlerde çalışanlar, hakimler ve savcılar hakkındaki hükümlere tabidirler. Bunlar, hakimler ve savcılara ait esaslar dairesinde sınıflandırılır ve derecelendirilirler, hakimlere ve savcılara tanınan her türlü haklardan yararlanırlar.

D. Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması: –Madde 141

Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli olduğu hallerde karar verilebilir.

Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur.

Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.

Davaların **en az** giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.

4. 1982 Anayasası'na göre, Uyuşmazlık Mahkemesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?
- A) Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanını Cumhurbaşkanı atar.
- B) Uyuşmazlık Mahkemesi, idare mahkemeleri ile Danıştay kararlarını onaylar.
- C) Uyuşmazlık Mahkemesi adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlenmeye yetkilidir.
- D) Uyuşmazlık Mahkemesi başkanını HSK seçer.
5. 1982 Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
- A) Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılamaz.
- B) Anayasa Mahkemesi kararları kesindir.
- C) İptal kararları gerekçe sıralanmadan açıklanamaz.
- D) Anayasa Mahkemesi 15 üyeden oluşur.
6. Sayıştayla ilgili aşağıda verilen ifadelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?
- A) Sayıştay yüksek mahkeme değildir.
- B) Mahalli idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimini yapar ve kesin hükme bağlar.
- C) Sayıştay başkan ve üyelerini TBMM seçer.
- D) Danıştay ve Sayıştay kararları arasındaki uyuşmazlıklarda Sayıştay kararları esas alınır.
7. Siyasi partilerin kapatılma davalarını açabilme yetkisine aşağıdakilerden hangisi sahiptir?
- A) Anayasa Mahkemesi Başkanı
- B) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı
- C) Yargıtay Genel Kurulu
- D) Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu
8. Anayasa Mahkemesinin çalışma ve yargılama usulü ile ilgili aşağıda verilen ifadelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?
- A) Anayasa Mahkemesi ki bölüm ve Genel Kurul halinde çalışır.
- B) Bölümle başkan vekilinin başkanlığında örtünün katılımıyla toplanır.
- C) Genel Kurul, mahkeme başkanının veya başkanın belirleyeceği başkan vekilinin başkanlığında en az beş üye ile toplanır.
- D) Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için komisyonlar oluşturulabilir.
9. 1982 Anayasası'na göre, Uyuşmazlık Mahkemesinin yetkileriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?
- A) Uyuşmazlık Mahkemesi adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarına bakar.
- B) Uyuşmazlık Mahkemesi, milletlerarası antlaşmalarla kanunlar arasındaki uyuşmazlıklara bakar.
- C) Uyuşmazlık Mahkemesi, bütçe kanununun uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıklara bakar.
- D) Uyuşmazlık Mahkemesi, yürütme organının işlemlerine karşı açılan davalara bakar.

KISIM - I
Genel Hükümler**BÖLÜM: 1****Kapsam, Amaç, Temel İlkeler, İstihdam
Şekilleri****Kapsam: –Madde 1**

Bu Kanun, Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar hakkında uygulanır.

Sözleşmeli ve geçici personel hakkında bu Kanununda belirtilen özel hükümler uygulanır.

Anayasa Mahkemesi üyesi ve yedek üyesi ile raportörleri; hakimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerde sayılan görevlerde bulunanlar, Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay avukatları ve yardımcıları, Üniversiteleri İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üyesi ve yardımcıları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri, Genelkurmay Mehteran Bölüğü Sanatkarları, Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuvar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri; Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel; subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile Emniyet Teşkilatı mensupları özel kanunları hükümlerine tabidir.

Amaç: –Madde 2

Bu Kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenler.

Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulur.

Temel ilkeler: –Madde 3

Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır:

Sınıflandırma

A) Her türlü kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerine göre tirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayırmaktır.

Kariyer:

B) Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

Liyakat:

C) Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

Örnek Soru Tarzı

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânını sağlamaktır" ifadesi hangi temel ilkenin açıklamasıdır?

- A) Sınıflandırma B) Kariyer C) Derece
D) Kademe E) Liyakat

Cevap B

I – Kanunun kapsamı: –Madde 1

Bu Kanun, Türk milli eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul bina ve tesisleri, eğitim araç ve gereçleri ve Devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümleri bir sistem bütünlüğü içinde kapsar.

**BİRİNCİ KISIM
Türk Milli Eğitim Sistemini
Düzenleyen Genel Esaslar****BİRİNCİ BÖLÜM
Türk Milli Eğitiminin Amaçları****I – Genel amaçlar: –Madde 2**

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk inkılap ve ilkeleri ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletini millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;
2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;
3. İlgî, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş gör-

me alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, ečki bir ortağı yapmaktır.

II – Özel amaçlar : –Madde 3

Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derecelerdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

**İKİNCİ BÖLÜM
Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri****I – Genellik ve eşitlik: –Madde 4**

Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet, engellilik ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

II – Ferdin ve toplumun ihtiyaçları: –Madde 5

Millî eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

III – Yöneltilme: –Madde 6

Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler.

-Madde 1

İlköğretim, kadın erkek bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir.

-Madde 2

İlköğretim, ilköğrenim kurumlarında verilir; öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için mecburi, Devlet okullarında parasızdır.

-Madde 3

(Değişik:27/6/2019-7180/2 md.)

Mecburi ilköğretim çağı, 6-14 yaş grubundaki çocukları kapsar. İlkokulların birinci sınıflarına o yılın 31 Aralık tarihinde 72 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Ancak çocuğun gelişim durumuna bağlı olarak okula erken baş amas veya kaydının ertelenmesi ile ilgili hususlar yönetmelikle düzenlenir.

-Madde 4

Tür vata daş kız ve erkek çocuklar ilköğrenimle ini resmî veya özel Türk ilköğretim okullarında yapmakla mükelleftir.

-Madde 5

Mecburi öğretim çağında olup da, memleket dışında olmak, oturduğu yerde okul bulunmak veya sağlık durumu dolayısıyla ilköğretim okuluna devam edemeyen vatandaşlardan özel olarak öğretim görenler, imtihanla ve yaşlarına göre layık oldukları ilköğretim okulu sınıflarına veya mezuniyet imtihanlarına alınırlar.

BİRİNCİ BÖLÜM
Teşkilat**-Madde 6**

İlköğretim kurumları şunlardır:

a) Mecburi olanlar:

- (1) (Mülga: 16/8/1997 - 4306/9 md.)
- (2) İlköğretim okulları (gündüz ü, pansiy nlu, yatılı ilköğretim okulları ve ezici kulla),
- (3) (Mülga: 16/8/1997 - 430 / md)
- (4) Yetiştirici ve am mlayıcı sınıflar ve kurslar,
- (5) Öze eği ime muhtaç çocuklar için kurula- c k okullar ve sınıflar.

b) İsteğe bağlı olanlar:

- (1) Okul öncesi eğitim kurumları,
- (2) Tamamlayıcı sınıflar ve kurslar.

-Madde 7

(Değişik: 30/3/2012 - 6287/2 md.)

İlköğretim; 1 inci maddede belirtilen amacı gerçekleştirmek için kurulmuş **dört yıl** süreli ve zorunlu ilkokul ile **dört yıl** süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur.

-Madde 8

(Mülga: 16/8/1997 - 4306/9 md.)

-Madde 9

(Değişik birinci fıkrası: 30/3/2012 - 6287/3 md.)
İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.

BİRİNCİ BÖLÜM**Amaç, Kapsam ve Görevler**

Amaç ve kapsam: –Madde 1

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Görevler: –Madde 2

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

İKİNCİ BÖLÜM**Bakanlık Teşkilatı**

Teşkilat: –Madde 3

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Bakan: –Madde 4

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Müsteşar ve Müsteşar Yardımcıları: –Madde 5

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Hizmet Birimleri**

Hizmet birimleri: –Madde 6

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Temel Eğitim Genel Müdürlüğü: –Madde 7

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Orta Öğretim Genel Müdürlüğü: –Madde 8

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü:
–Madde 9

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü: –Madde 10

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü: –Madde 11

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

1196/1202

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü:
–Madde 12

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Özel barınma hizmeti veren kurumlara ilişkin iş yeri açma ve çalışma ruhsatı:

–Madde 13

(Değişik: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile 22/2/2005 tarih ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi de belirtilen izin veya ruhsatlara ilişkin hükümler, öğrencilere özel barınma hizmeti veren kurumlar hakkında uygulanmaz. Öğrencilere özel barınma hizmeti veren kurumların iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ortaokul ve ortaöğretim düzeyinde Millî Eğitim Bakanlığına, yükseköğretim düzeyinde Gençlik ve Spor Bakanlığınca verilir. Bakanlıklar bu yetkilerini valiliklere devredebilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü:
–Madde 14

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü: –Madde 15

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü: –Madde 15

(Ek: 1/3/2014-6528/16 md.; Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü: –Madde 15

(Ek: 1/3/2014-6528/16 md.; Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü:
–Madde 16

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Teftiş Kurulu Başkanlığı: –Madde 17

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu Kanun; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır.

1.11.1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkında Kullanılmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

Tanımlar: –Madde 3

Bu Kanunda geçen;

a) Kurum ve kuruluş: Bu Kanunun 2 nci maddesinde geçen ve kapsama dahil olan bilgi edinme başvurusu yapılacak bütün makam ve mercilerdir.

b) Başvuru sahibi: Bu Kanun kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri,

c) Bilgi: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,

d) Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,

e) Bilgi veya belgeye erişim: İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hâllerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini,

f) Kurul: Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu,

ifade eder.

Örnek Soru 1

- I. Tarafsızlık
- II. Eşitlik
- III. Açıklık
- IV. Tarafgirlik

Yukarıdakilerden hangisi 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanununun amaçlarından değildir?

- A) Yalnız III   B) Yalnız IV   C) I ve IV
D) II ve III   E) III ve IV

Cevap B

İKİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkı ve Bilgi Verme
Yükümlülüğü

Bilgi edinme hakkı: –Madde 4

Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.

Türkiye’de ikamet eden yabancılar ile Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU

13. ÜNİTE

BÖLÜM: I

Mülki İdare Bölümlerinin Kuruluşları:

-Madde 1

(Değişik: 12/5/1964-469/1 md.)

Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından coğrafya durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere ve ilçeler de bucaklara bölünmüştür.

-Madde 2

İl, ilçe ve bucak kurulması, kaldırılması, adlarının, bağlılıklarının, merkez ve sınırlarının belirtilmesi ve değiştirilmesi aşağıda gösterilen şekilde yapılır:

A) İl ve ilçe kurulması, kaldırılması, merkezlerin belirtilmesi, adlarının değiştirilmesi, bir ilçe nin başka bir il'e bağlanması kanun ile;

B) Bucak kurulması kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi il ilçe ve bucak sınırlarının ve bucak adlarının değiştirilmesi bir köyün veya kasabanın ve a bucağın başka bir il ve ilçeye bağlanması, mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi Cumhurbaşkanının onayı ile;

C) Yeniden köy kurulması veya yerinin değiştirilmesi Bayındırlık ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarının mütalaası alınmak suretiyle;

Ç) Köy ve kasabaların aynı ilçe içinde bir bucaktan başka bir bucağa bağlanması, köy adlarının değiştirilmesi, köylerin birleştirilmesi ve ayrılması, bir köy, mahalle veya semtin o köyden ayrılıp başka bir köy ile birleştirilmesi İçişleri Bakanlığının tasvibiyle yapılır.

D) (Değişik: 11/5/1959-7267/1 md.) Kaza kurulmasında ve kaldırılmasında, bir kazanın başka bir vilayete bağlanmasında ve merkezinin belirtilmesinde, sınırlarının değiştirilmesinde ve (B, C, Ç) fıkralarında yazılı hallerde ilgili vilayetler

idare heyetleriyle umumi meclislerinin mütalaları alınır.

(Mülga cümle: 2/3/2014-6529/16 md.)

E) Illere, ilçelere, bucaklara, merkez yapılan şehir, kasaba veya köyün adı verilir. Şu kadar ki, bunların coğrafi veya tarihi bir sanı varsa o da isim olarak verilebilir.

Örnek Soru Tarzı

5442 Sayılı İl İdaresi Kanununa göre ü im mevki ve tabii arazi adlarının değ i tir mesi ş ağıdakilerden hangisi ile yapılır?

- A) Kanun
- B) Cumhurbaşkanının onayı
- C) İçişleri Bakanlığının tasvibi
- D) Hazine ve Maliye Bakanlığının tasvibi
- E) İl Encümen Kararı

Cevap B

BÖLÜM: II İl İdaresi

-Madde 3

(Değişik: 12/5/1964-469/1 md.)

İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

İllerde genel idare teşkilatı il, ilçe ve bucak bölümlerine uygun olarak düzenlenir.

Belli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, birden çok ili içine alan çevrede, bu hizmetler için yetki genişliğine sahip kuruluşlar meydana getirilebilir.

-Madde 4

İl genel idaresinin başı ve mercii validir. Bakanlıkların kuruluş mevzuatına göre illerde lüzumu kadar teşkilat bulunur. Bu teşkilatın her birinin başında bulunanlar il idare şube başkanlarıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç : –Madde 1

– (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Millî Eğitim Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatına ait kadrolara, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak görevde yükselme ve unvan değişikliği ile yer değiştirme suretiyle yapılacak atamalarda uygulanacak usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam : –Madde 2

– (1) Bu Yönetmelik, Millî Eğitim Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatı kadrolarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olarak görev yapanlardan bu Yönetmelikte sayılan görevde yükselme, unvan değişikliği ve yer değiştirme suretiyle atanacakları kapsar.

Dayanak : –Madde 3

– (1) Bu Yönetmelik, 14/11/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 15/3/1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik, 19/4/1983 tarihli ve 83/6525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar : –Madde 4

– (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aynı düzeydeki görevler: Hiyerarşi, görev, yetki ve sorumluluk açısından aynı hizmet grubunda ya da grup içinde alt gruplar olması

halinde aynı alt grupta yer alan görevleri,

b) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,

c) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

ç) Yer değiştirmeye esas puan: İl millî eğitim müdür yardımcısı, ilçe millî eğitim müdürü ile il ve ilçe millî eğitim şube müdürlerinin bölge hizmetine ve isteğe bağlı yer değiştirmelerinde esas alınmak üzere, Ek –2 Puan Formans ve Yeterlik Değerlendirme Formu ve Ek –3 Hizmet Bölgeleri Çizelgesi ile 28 inci maddesinin birinci fıkrasına göre hesaplanan puanların toplamını,

d) Bölge hizmet süresi: Ek –3 Hizmet Bölgesi Çizelgesinde belirtilen hizmet bölgelelerinde çalışılması gereken süreyi,

e) Görevde yükselme: Bu Yönetmelikte belirtilen görevlere aynı veya başka hizmet gruplarından yükselme yoluyla yapılacak atamaları,

f) Görevde yükselme sınavı: (Değişik:RG-13/1/2018-30300) Bu Yönetmelik hükümlerine göre görevde yükselme suretiyle atanacakların belirlenmesi amacıyla yapılan yazılı ve sözlü sınavı,

g) Hizmet bölgesi: Ek –3 Hizmet Bölgeleri Çizelgesinde gösterilen il ve ilçe gruplarını,

ğ) Bölge hizmeti puanı: Ek –3 Hizmet Bölgeleri Çizelgesine göre hesaplanan puanı,

h) Hizmet süresi: (Değişik:RG-10/12/2014-29201) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesi çerçevesinde hesaplanan süreleri,

ı) İş günü: Resmi ve hafta sonu tatil günleri hariç, hafta içi diğer günleri,

i) Unvan değişikliği: (Değişik:RG-10/12/2014-29201) En az ortaöğretim düzeyindeki mesleki veya teknik eğitim sonucu kazanılmış unvan-

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ADAY MEMURLARININ YETİŞTİRİLMELERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

15. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmelik, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfında olanlar hariç Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatındaki kadrolarına aday olarak atanan memurların yetiştirilmeleri ve aslı memurluğa atanmaları için uygulanacak eğitim programlarını, eğitim sürelerini, eğitimlerde uygulanacak sınavları, sınav ve staj değerlendirme esasları ile diğer hususlara ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla düzenlemiştir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik hükümleri, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfında olanlar hariç Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatına aday memur olarak atananlar hakkında uygulanır.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik 21/02/1983 tarihli ve 83/6061 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Genel Yönetmelik'in 33 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aday memur: İlk defa Devlet memurluğuna atanacaklar için uygulanacak merkezi sınavı kazanarak temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staja tabi tutulmak üzere, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatındaki kadrolara atananları,

b) Adaylık süresi: Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatındaki kadrolarına aday memur olarak atanmaların bu görevlerine aday memur olarak atandıkları tarihten başlamak üzere, bir yıldan az iki yıldan çok olmayan süreyi,

c) Asli memur: Adaylık süresi içinde temel, hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarılı olan ve amirleri tarafından olumlu değerlendirilerek adaylığı kaldırılanları,

ç) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,

d) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

e) Birim: Bakanlık Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, merkez teşkilatı hizmet birimleri, doğrudan Bakanlık hizmet birimlerine bağlı taşra teşkilatındaki okul ve kurumlar, il ve ilçe millî eğitim müdürlükleri ve bu müdürlüklere bağlı okul ve kurumları,

f) Değerlendirme: Temel ve hazırlayıcı eğitim programı sonunda yapılacak sınavlar ile staj programı sonundaki bilgi ve beceri düzeyi ile davranışlarını puanlama yoluyla ölçme işlemi,

g) Eğitim Daire Başkanı: İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanını,

ğ) Eğitim Daire Başkanlığı: İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığını,

h) Eğitim ve Sınav Yürütme Komisyonu: Adaylıkla ilgili eğitim ve sınav işlemlerini yürütmek üzere, Merkezi Eğitim Yönetme Kurulunca Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında oluşturulan komisyonları,

ı) Genel Müdür: İnsan Kaynakları Genel Müdürünü,

i) Genel Müdürlük: İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğünü,

j) Hazırlayıcı eğitim: Aday memura atandığı hizmet sınıfı, kadrosu ve göreviyle ilgili olarak verilen eğitimi,

k) İlgili birim: Aday memurun görevli bulunduğu il millî eğitim müdürlüğü veya merkez teşkilatı bünyesinde adaylık işlemlerinin yürütüldüğü birimi;

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETMEN ATAMA VE YER DEĞİŞTİRME YÖNETMELİĞİ

16.
ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, eğitim-öğretim hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için aday öğretmenliğe ve öğretmenliğe yapılacak atamalar ile öğretmenlerin yer değiştirmelerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî eğitim kurumlarına aday öğretmen ve öğretmen olarak atanacaklar ile hâlihazırda bu eğitim kurumlarında görev yapan aday öğretmen ve öğretmenleri kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 14/7/196 tarihli ve 65 sayılı Devlet Memurları Kanunu **Ek ibare: RG-23/11/2022-332022** 3/2/2022 tarihli ve 7354 sayılı Öğretmenlik Meslek Kanunu, 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 25/8/2011 tarihli ve **(Değişik ibare: RG-23/11/2022-332022)** 652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 18/3/2002 tarihli ve 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik ile 19/4/1983 tarihli ve 83/6525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aday öğretmen: Öğretmenlikte adaylığı daha önce kaldırılmamış olanlardan öğretmenliğe ilk defa atama suretiyle atanmaları,

b) (Mülga:RG-12/5/2022-31833)

c) Alan: Bakanlık tarafından belirlenen aday öğretmen ve öğretmenlerin me un oldukları yükseköğretim programına bağlı olarak atanabilecekleri alanları,

ç) Alan değişikliği: Öğretmenlerin, Bakanlıkça belirlenen ve mezun oldukları yükseköğretim programına bağlı olarak atanabilecekleri başka alanlara geçişlerini,

d) Bakan: Millî Eğitim Bakanı,

e) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

f) (Mülga:RG-12/5/2022-31833)

g) (Mülga:RG-12/5/2022-31833)

ğ) Ders yılı: Derslerin başladığı tarihten kesildiği tarihe kadar geçen süreyi,

h) Dönem: Ders yılının başladığı tarihten yarıyıl tatiline, yarıyıl tatilinin bitiminden ders kesimine kadar geçen süreyi,

ı) Eğitim kurumu: Bakanlığa bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü kurumlar ile bu kurumlarda yürütülen eğitim-öğretim etkinlikleri için program hazırlama, eğitim araç-gereci üretme, inceleme, değerlendirme, öğrenci ve öğrenci adaylarına uygulanacak seçme ve/veya yarışma sınavları için gerekli iş ve işlemleri yürütme, rehberlik ve sosyal hizmetler verme yoluyla yardımcı ve destek olan kurumları,

i) Eğitim kurumu yöneticisi: Bakanlığa bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı görevlerini 657 sayılı Kanunun

7. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre Fen liseleri ve sosyal bilimler liseleri öğretmenliklerine atanacaklarda başvurunun son günü itibarıyla Bakanlık kadrolarında adaylık dâhil en az kaç yıl öğretmenlik yapılmış olması şartları aranır?
- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
8. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre Devlet üniversitelerinde hâlen görev yapmakta olanlardan en az kaç yıl öğretim üyesi, öğretim görevlisi, okutman, araştırma görevlisi ve uzman olarak görev yapmış olanlar, mezun oldukları alanların Bakanlığın öğretmenliğe atacakların tespitine ilişkin kararın göre atama yapılacak alana uygun olması şartıyla, öğretmen olarak atanmak üzere kurumlar arası yeniden atama kapsamında başvurabilir?
- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
9. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre "Bakanlık tarafından belirlenen ve aday öğretmen ve öğretmenlerin mezun oldukları yükseköğretim programına bağlı olarak atanabilecekleri alanları" ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Alan
B) Dal
C) Bölüm
D) Program
10. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre birinci hizmet bölgesinde bulunan illerin altıncı hizmet alanındaki eğitim kurumlarında görev yapanlara bir yıllık çalışmaları karşılığında kaç hizmet puanı verilir?
- A) 16
B) 17
C) 18
D) 19
11. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre aday öğretmenliği/öğretmenliğe atanma için eğitimde bulunan adaylar en fazla kaç tercihte bulunabilir?
- A) 10
B) 20
C) 30
D) 40
12. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre sağlık ve aile birliği mazeretlerine bağlı olarak zorunlu çalışma yükümlülüğü ertelenen öğretmenler, buldukları eğitim kurumunda en az kaç yıl görev yapmaları şartıyla il içinde yer değiştirme isteğinde bulunabilir?
- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İZİN YÖNERGESİ

17.
ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönergenin amacı, Millî Eğitim Bakanlığı personelinin izin haklarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönerge, Millî Eğitim Bakanlığı personelinin kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönerge, 14/07/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 22/05/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu ve 25/08/2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 06/06/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar –Madde 4

(1) Bu yönergede geçen;

a) Amir: Bu Yönerge ile izin verme yetkisi verilenleri,

b) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,

c) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

ç) Geçici personel: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin(C) bendine göre geçici personel statüsünde görev yapanları,

d) Hastalık raporu: İlgili mevzuatında öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde yapılan muayene ve tedavi sonucunda yetkili hekim ve sağlık kurulları tarafından hastanın sağlık durumunu belirtmek amacıyla düzenlenen belgeyi,

e) İşçi: 4857 sayılı Kanunun 2 nci maddesine göre bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiyi,

f) İzin: Millî Eğitim Bakanlığı personelinin, bu Yönergede belirtilen süre ve şartlarda olmak üzere, amirleri tarafından uygun bulunan zamanlarda görevlerinden geçici olarak ayrılmalarını,

g) Kurul raporu: İlgili mevzuatında öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde yapılan muayene ve tedavi sonucunda hastanın sağlık durumunu belirtmek amacıyla oluşturulan sağlık kurulları tarafından düzenlenen belgeyi,

ğ) Memur: 57 nci sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (A) bendine göre memur statüsünde görev yapanları,

ı) Memuriyet mahalli: Memur ve hizmetlinin asıl görevli olduğu veya ikametgahının bulunduğu şehir ve kasabaların belediye sınırları içinde bulunan mahaller ile bu mahallerin dışında kalmakla birlikte yerleşim özellikleri bakımından bu şehir ve kasabaların devamı niteliğinde bulunup belediye hizmetlerinin götürüldüğü veya kurumlarınca sağlanan taşıt araçları ile gidilip gelinebilen yerleri,

i) Sözleşmeli personel: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) bendine göre sözleşmeli personel statüsünde görev yapanları,

j) Yıl: Bir takvim yılını, ifade eder.

4. Milli Eğitim Bakanlığı Personeli İzin Yönergesine göre mazeret izni olarak memura doğum yaptıktan sonra toplam kaç hafta aylıklı izin verilir?
- A) 10
B) 8
C) 6
D) 4
5. Milli Eğitim Bakanlığı Personeli İzin Yönergesine göre taşra teşkilâtında görevli, il milli eğitim müdür Yardımcısına yıllık izni kim verir?
- A) Genel Müdür
B) Vali
C) Bakan
D) İl Milli Eğitim Müdürü
6. Milli Eğitim Bakanlığı Personeli İzin Yönergesine göre memurun, hastalığı sebebiyle yataklı tedavi kurumuna yatılarak görüldüğü tedavi süreleri, hastalığına ait sürenin hesabında dikkate alınırken nasıl bir yol izlenir?
- A) Yataklı kurumda geçirdiği sürenin tamamı dikkate alınır
B) Yataklı kurumda geçirdiği süre dikkate alınmaz
C) Yataklı kurumda geçirdiği sürenin yarısı dikkate alınır
D) Yataklı kurumda geçirdiği sürenin üçte biri dikkate alınır
7. Milli Eğitim Bakanlığı Personeli İzin Yönergesine göre memura eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin ana, baba ve kardeşinin ölümü hâllerinde isteği üzerine kaç gün mazeret izni verilir?
- A) 5
B) 7
C) 9
D) 10
8. Milli Eğitim Bakanlığı Personeli İzin Yönergesine göre kadın memura çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk altı ayda ve ikinci altı ayda günde kaç saat izin verilir?
- A) İlk altı ayda 3 ikinci altı ayda 1,5 saat süt izni verilir
B) İlk altı ayda 2 ikinci altı ayda 2 saat süt izni verilir
C) İlk altı ayda 3 ikinci altı ayda 2 saat süt izni verilir
D) İlk altı ayda 2 ikinci altı ayda 1 saat süt izni verilir
9. Milli Eğitim Bakanlığı Personeli İzin Yönergesine göre il milli eğitim müdürlüğünde görev yapan memura teğе bağlı mazeret izninin verme etkisi kime aittir?
- A) İlçe MEM Şubе Müdürü
B) İl Milli Eğitim Müdürü
C) Vali
D) Kaymakam
10. Milli Eğitim Bakanlığı Personeli İzin Yönergesine göre doğumun erken gerçekleşmesi sebebiyle, doğum öncesi analık izninin kullanılmayan bölümü nasıl değerlendirilir?
- A) Memurun yıllık izin kullanma hakkı varsa bu süre yıllık izne ilave edilir.
B) Bu sürenin kullanılmaya durumu bulunmaz
C) Bu süre doğum sonrası kullanılacak olan aylıksız izne ilave edilir
D) Bu süre doğum sonrası analık izni süresine ilave edilir
11. Milli Eğitim Bakanlığı Personeli İzin Yönergesine göre memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şar-

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20
Yenimahalle / ANKARA

Telefon: 0 312 384 29 95 - Belgegeçer: 0312 342 23 58

WhatsApp: 0 505 925 57 81

www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com

